

ULAGANJE U BUDUĆNOST

MINIVODIČ ZA POSLOVNU ZAJEDNICU

Zaštita okoliša

 MINPO

 BIZimpact

EUROPSKA UNIJA

Ovaj projekt
sufinancira
Europski fond za
regionalni razvoj

Ministarstvo poduzetništva i obrta (MINPO)

Ulica grada Vukovara 78
10000 Zagreb, Hrvatska
Tel: +385 (0)1 610 6111
E-pošta: pitanja@minpo.hr
www.minpo.hr

Hrvatska agencija za malo gospodarstvo i investicije (HAMAG INVEST)

Prilaz Gjure Deželića 7
10000 Zagreb, Hrvatska
Tel: +385 (0)1 488 1000
E-pošta: hamaginvest@hamaginvest.hr
www.hamaginvest.hr

Hrvatska gospodarska komora (HGK)

Rooseveltov trg 2, 10000 Zagreb, Hrvatska
Tel: +385 (0)1 456 1555
E-pošta: hgk@hgk.hr
www.hgk.hr

Hrvatska obrtnička komora (HOK)

Ilica 49/II
10002 Zagreb, Hrvatska
Tel: +385 (0)1 480 6666
E-pošta: hok@hok.hr
www.hok.hr

Hrvatska udruga poslodavaca (HUP)

Ulica Pavla Hatza 12
10000 Zagreb, Hrvatska
Tel: +385 (0)1 489 7555
E-pošta: hup@hup.hr
www.hup.hr

Hrvatski savez zadruga (HSZ)

Amruševa 8/1
10000 Zagreb, Hrvatska
Tel: +385 (0)1 487 0053
E-pošta: hsz@hsz.t-com.hr
www.zadruga.hr

MINIVODIČ ZA POSLOVNU ZAJEDNICU

Zaštita okoliša

IRMO

*Institut za razvoj i međunarodne odnose
Institute for Development and International Relations*

Ovaj projekt
sufinancira
Europski fond za
regionalni razvoj

EUROPSKA UNIJA

Sadržaj

Predgovor	5
<hr/>	
1. Uvod	7
Svrha priručnika	7
<hr/>	
2. Inicijative Europske unije za razvoj poduzetništva prema načelu održivosti do 2020. godine	8
<hr/>	
3. Pregled zakonodavstva u Republici Hrvatskoj u području zaštite okoliša	13
Horizontalno zakonodavstvo	14
Kakvoća zraka i klimatske promjene	21
Gospodarenje otpadom	25
Upravljanje vodama	29
Kontrola industrijskog onečišćenja i upravljanje rizicima	31
Kemikalije	33
Buka	36
Zaštita prirode	36
<hr/>	
4. Obveze malih i srednjih poduzeća temeljem zakonodavstva o zaštiti okoliša u republici hrvatskoj	38
<hr/>	
5. Gdje do informacija o okolišu?	48
<hr/>	
Literatura	50
<hr/>	

Predgovor

Provedba projekta "Poboljšavanje informiranosti hrvatske poslovne zajednice – BIZImpact II" trajat će od ožujka 2013. do ožujka 2015. godine. Projekt je dio „Operativnog programa za regionalnu konkurentnost 2007-2013“ koji je financiran sredstvima IPA programa Europske unije i Vlade Republike Hrvatske.

Projekt BIZImpact II u svom radu uključuje brojne institucije koje svojim djelokrugom u potpunosti obuhvaćaju sektor maloga gospodarstva u Republici Hrvatskoj:

- Ministarstvo poduzetništva i obrta (MINPO);
- Hrvatska agencija za malo gospodarstvo i investicije (HAMAG INVEST);
- Hrvatska gospodarska komora (HGK);
- Hrvatska obrtnička komora (HOK);
- Hrvatska udruga poslodavaca (HUP);
- Hrvatski centar za zadružno poduzetništvo (HCZP).

Projekt BIZImpact II obuhvaća četiri komponente:

- Komponenta 1: Procjena ekonomskih učinaka za MSP-e;
- Komponenta 2: Razvoj procesa savjetovanja/javno-privatnih dijaloga s poslovnom zajednicom;
- Komponenta 3: Širenje informacija i podizanje svijesti;
- Komponenta 4: Razvoj kapaciteta za organiziranje informativnih kampanja u organizacijama korisnika projekta.

U sklopu komponente 3 ovoga projekta jedan od prioriteta predstavlja ažuriranje i revidiranje sedam minivodiča koji su izrađeni kako bi pružili kratak pregled određenih dijelova zakonodavstva i regulative s posebnim naglaskom na MSP-e. Ovaj minivodič obuhvaća temu **zaštite okoliša**.

Željeli bismo zahvaliti IRMO-u koji je preuzeo odgovornost izrade minivodiča.

Institut za razvoj i međunarodne odnose (IRMO) iz Zagreba je javni znanstveni institut koji provodi teorijska i primijenjena istraživanja međunarodnih ekonomskih, kulturnih, okolišnih i političkih odnosa, međunarodne razmjene i suradnje te globalnih, regionalnih i nacionalnih razvojnih procesa od interesa za Republiku Hrvatsku. IRMO provodi trajna znanstvena istraživanja za Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta Republike Hrvatske te sudjeluje u međunarodnim znanstvenim projektima financiranim od Europske komisije

(FP6, FP7, CARDS, PHARE, TEMPUS, IPA) i ostalih međunarodnih organizacija (Svjetska banka, OECD, EBRD, EFC, UNDP, UNSECO).

Autorice istraživanja su dr.sc. Sanja Tišma i Helena Čermak.

Tiskana i elektronička inačica minivodiča bit će podijeljene širom zemlje uz pomoć korisnika projekta te korištenjem njihovih baza podataka i mreža. Također, trenutno radimo na izradi novih minivodiča koji će popuniti praznine u informacijama te obuhvatiti potrebe koje su identificirane na području sektora MSP-a.

Dodatne informacije, kao i ažurirani te novi minivodiči, bit će dostupni na web stranici projekta: www.bizimpact.hr.

1. Uvod

1.1. Svrha priručnika

Zakonodavni okvir zaštite okoliša u Europskoj uniji je obimno i složeno područje sa oko 300 pravnih dokumenata i nizom dodatnih obveza za poslovni sektor, a time i za mala i srednja poduzeća. Ovaj priručnik sadrži pregled temeljnih hrvatskih zakona po pojedinim segmentima okoliša koji su usklađeni sa europskom pravnom stečevinom. Pregled ključnih okolišnih direktiva u Europskoj uniji je u prilogu priručnika.

Također, ukratko su prikazane temeljne obveze malih i srednjih poduzeća koje proizlaze iz Zakona o zaštiti okoliša, Zakona o zaštiti zraka i Zakona o održivom gospodarenju otpadom. Popisane su i ključne institucije i kontakti u kojima zainteresirani čitatelj može dobiti više informacija o naznačenim okolišnim temama.

Priručnik je uglavnom namijenjen malim i srednjim poduzećima, ali obzirom na sadržaj - pregled temeljnih europskih direktiva u području zaštite okoliša i hrvatskog zakonodavstva te popis relevantnih institucija u Hrvatskoj moguće je da će naići i na interes šire javnosti.

2. Inicijative Europske unije za razvoj poduzetništva prema načelu održivosti do 2020. godine

Okoliš je prirodno okruženje organizama i njihovih zajednica uključivo i čovjeka, koje omogućuje njihovo postojanje i njihov daljnji razvoj: zrak, vode, tlo, zemljina kamena kora, energija te materijalna dobra i kulturna baština kao dio okruženja kojeg je stvorio čovjek; svi u svojoj raznolikosti i ukupnosti uzajamnog djelovanja. **Zaštitna okoliša** je skup odgovarajućih aktivnosti i mjera kojima je cilj sprječavanje opasnosti za okoliš, sprječavanje nastanka šteta i/ili onečišćivanja okoliša, smanjivanje i/ili otklanjanje šteta nanesenih okolišu te povrat okoliša u stanje prije nastanka štete (Zakon o zaštiti okoliša, NN 80/13).

Okolišna pitanja postaju sve značajniji element gospodarско-poslovnog okruženja. Zauzastavljanje klimatskih promjena, zaustavljanje gubitka staništa i vrsta, energetska sigurnost i učinkovitost, unapređenje kvalitete okoliša u kojem živimo i radimo izazovi su koji posljednjih godina sve brže i sigurnije dobivaju status imperativa, s direktnim implikacijama na gospodarstvo. U poslovnom kontekstu taj trend se manifestira dvojako: kao prijetnja i kao mogućnost. S jedne strane, uvođenje sve zahtjevnijih okolišnih standarda i meta, ubrzano čini okolišno neprihvatljivo poslovno nekonkurentnim i neodrživim. S druge strane, jednom uspješno restrukturirani poslovni subjekti postaju resursno i tržišno efikasniji i konkurentniji, a nova vrsta potražnje i s tim u vezi nova brzo rastuća tržišta stvaraju nove poslovne mogućnosti.

Prilagoditi se pa čak i iskoristiti te brze promjene poslovnog okruženja i iz njih „izaći jači“ nije jednostavno ni za male ni za velike poslovne subjekte. Velikima je osnovni izazov veća inercija koja otežava strukturne promjene koje zahtjeva prilagodba. Malima je osnovni izazov poslovični nedostatak informacija, ekspertize, financijskih i kadrovskih potencijala.

Od 2008. godine su europsko gospodarstvo snažno pogodili učinci financijske i ekonomske krize. Mnoge poduzetnike pogodila je nelikvidnost, nekonkurentnost, gubitak tržišta za plasman proizvoda i nemogućnost prilagodbe novonastalim okolnostima.

Ovi izazovi prepoznati su unutar Europske unije kroz program „Malo, čisto i kompetitivno“ 2007.-2013.¹ koji je inicirala i provela Europska komisija kao podršku malim i srednjim poduzećima u što uspješnijem odgovoru na opisane okolišne izazove.

Rezultati programa na razini EU su:

- Uspostavljena regulativa i administrativne procedure koje omogućuju diseminaciju najboljih praksi među poduzetnicima, smanjenje troškova i ispunjenje okolišnih obveza;
- Osnaženo razumijevanje o prednostima uključenja u sustav EMAS
- Oblikovan održiv i prikladan financijski model za potporu okolišno prihvatljivim poduzetničkim inicijativama (kroz programe LIFE+, Program za konkurentnost i

inovacije, ERDF, Kohezijski i Socijalni fond)

- Povećano znanje poduzetnika o okolišnim obvezama i prednostima koje proizlaze iz njihovog poštivanja
- Uspostavljen model sustavnog informiranja poduzetnika o provedbi okolišnih zakona, upravljačkim alatima, mogućnostima financiranja i dobrim praksama okolišno odgovornog poslovanja.

Europska unija se suočila s izazovom promišljanja i iznalaska novog modela ekonomskog rasta kojim će se uspješno odgovoriti na negativne gospodarske učinke izazvane krizom. Do 2011. godine inicirane su i provedene različite mjere s ciljem ublažavanja zakonodavnih i administrativnih procedura za poslovanje poduzetnika, jačanja financijske podrške i podrške poduzetnicima u pristupu novim tržištima. Provedena je revizija Zakona o poslovanju malih poduzetnika u Europskoj uniji. Tim Zakonom je, kroz deset ključnih načela, postavljen sveobuhvatan okvir politike razvoja poduzetništva na razini Europske unije. Revizijom zakona se potvrđuju pozitivni iskoraci u olakšavanju poslovanja malim poduzetnika (npr. pristup izvorima financiranja, primjena inovacija i istraživanja u poslovanju, povoljno poslovno okruženje). **Istovremeno se naglašava potreba daljnjih napora u jačanju potencijala poduzetnika za korištenjem okolišnih izazova u stvaranju „zelenih“ poduzetničkih ideja (Načelo 9)².** „Zeleno“ poduzetništvo postaje glavni alat Europske unije u revitalizaciji europskog gospodarstva, jer objedinjuje društvene, ekonomske i okolišne aspekte razvoja čime se stvaraju temelji za postizanjem održivog rasta.

U srpnju 2014. Komisija je usvojila **Zeleni akcijski plan za male i srednje poduzetnike (Green Action Plan for Small and Medium Enterprises – GAP)** kojim se naglašava važnost orijentacije poduzetnika na „zelena“ poslovna rješenja. Plan daje pregled „zelenih“ poduzetničkih aktivnosti i ideja koje mogu doprinijeti ostvarenju „zelenog“ rasta Europske unije³. Aktivnosti su grupirane u pet područja:

1. Ozelenjivanje malih i srednjih poduzetnika za snažniju konkurentnost i održivost (npr. kroz resursnu učinkovitost, smanjenje proizvodnih troškova i poboljšanje proizvodne učinkovitosti);
2. Zeleno poduzetništvo za tvrtke budućnosti;
3. Mogućnosti za male i srednje poduzetnike u zelenijem vrijednosnom lancu (npr. ekodizajn, recikliranje);
4. Pristup tržištima za zelene poduzetnike (npr. prekogranična/regionalna/transnacionalna suradnja)
5. Upravljanje (zajednička suradnja zemalja članica za učinkovitiju provedbu Plana).

U programskom razdoblju Europske unije do 2020. godine provodit će se i druge inicijative namijenjene pružanju financijske podrške i poticanju poslovne suradnje između poduzetnika u Europskoj uniji.

Do 2020. godine će se primjenjivati **Akcijski plan Poduzetništvo 2020 (Entrepreneurship 2020 Action Plan)**. Ovim planom su identificirana tri temeljna pokretača razvoja poduzetništva na području Unije koja će se podupirati kroz politike Unije do 2020: 1. Obrazovanje i trening poduzetnika; 2. Stvaranje povoljnog okruženja za razvoj i provedbu poduzetničkih ideja, 3. Razvoj modela podrške specifičnim oblicima poduzetništva čiji potencijali nisu u potpunosti iskorišteni i koji ne dobivaju odgovarajuću vrstu podrške⁴.

Erasmus for Young Entrepreneurs⁵ je program kojim Europska unija daje podršku mladim poduzetnicima u pokretanju posla i/ili realizaciji neke poduzetničke ideje. Cilj programa je stjecanje znanja, vještina i iskustva učenjem na primjeru poslovanja nekog već uspješnog poduzetnika iz neke od zemalja Europske unije koja sudjeluje u provedbi ovog programa. Koristi koje ostvaruju poduzetnici sudjelovanjem u ovom programu su stvaranje pristupa na novim tržištima, umrežavanje i stvaranje novih poslovnih kontakata u međunarodnom okruženju, razvoj novih poduzetničkih ideja i sl.

Kako bi se osigurao pristup svim relevantnim informacijama o uvjetima poslovanja poduzetnika na području EU, uspostavljena je mreža **The Enterprise European Network** preko koje je moguće umrežavanje poduzetnika i poslovnih organizacija iz više od 50 zemalja, informiranje o uvjetima poslovanja na zajedničkom tržištu EU, prijavi poduzetničkih projekata za financiranje iz EU fondova i sl⁶.

U financijskoj perspektivi Europske unije za razdoblje od 2014.-2020. godine za potrebe razvoja poduzetništva će u okviru kohezijskih fondova biti na raspolaganju 140 milijardi eura. Novost u odnosu na prethodno programsko razdoblje (2007.-2013.) je pojednostavljenje procedura apliciranja na natječaje za korištenje EU fondova te procedura izvještavanja. Aktivnosti koje će se prioritetno poticati iz EU fondova za poduzetništvo do 2020. godine obuhvaćaju: poticanje prekogranične poduzetničke suradnje, umrežavanje i razmjenu iskustava među poduzetnicima, korištenje novih izvora rasta kao što su „zelena“ poslovna rješenja, održivi turizam, zdravstvene i socijalne usluge, educiranje poduzetnika o prilagodabama novim poslovnim izazovima, povezivanje sa znanstveno-istraživačkom zajednicom u svrhu jačanja primjene inovacija i istraživanja i slično⁷.

Europa 2020 je krovni strateški dokument kojim su definirani vizija i ciljevi razvoja Europske unije do 2020. godine. Ostvarenjem ciljeva iz ovog dokumenta očekuje se postizanje „pametnog“, „održivog“ i „uključivog“ rasta europskog gospodarstva u čemu važnu ulogu imaju „zelene“ ekonomske mjere. U 2012. godini Komisija je usvojila paket mjera zapošljavanja (Commission Employment Package) kojima se naglašava potreba jačeg sudjelovanja tržišta rada u „ozelenjivanju“ ukupnog europskog gospodarstva⁸ te se procjenjuje da je do 2020. godine u Europi u sektorima zelene ekonomije moguće stvoriti 20 milijuna radnih mjesta. U Izvješću Komisije o zelenim inicijativama zapošljavanja (Green Employment Initiative), objavljenim 2014. godine, definirani su prioriteti razvoja politika

zapošljavanja i mjera tržišta rada u odnosu na razvoj zelene ekonomije. Među ključnima se ističu: 1. Pобољшanje integracije i koordinacije politika zapošljavanja Europske unije i zemalja članica, 2. Jačanje razvoja upravljačkih struktura, metodoloških alata i alata za praćenje i koordinaciju poveznice između tržišta rada i zelene ekonomije, 3. Bolje planiranje i praćenje potreba u djelatnostima s najsnažnijim doprinosom zelenoj ekonomiji, 4. Osiguranje financijske podrške stvaranju „zelenih“ radnih mjesta putem EU i nacionalnih fondova⁹.

U Republici Hrvatskoj administrativne i regulatorne barijere ograničavaju odabir „zelenih“ investicijskih projekata kojima bi se generirala „zelena“ radna mjesta. Zakonodavni okvir i provedbeni dokumenti su nedovoljno poticajni. Za pojedine sektore sa znatnim potencijalima za stvaranje zelenih radnih mjesta strateški dokumenti nisu usvojeni (npr. Nacionalni akcijski plan za obnovljive izvore energije). Ministarstvo zaštite okoliša, prostornog uređenja i graditeljstva je 2011. godine izradilo dokument „Strateške odrednice za razvoj zelenog gospodarstva“ kojem je cilj pokretanje proizvodnje i investicija s ciljem ispunjenja okolišnih zahtjeva Europske unije prema Republici Hrvatskoj, međutim niti taj dokument nije službeno usvojen. Postojeće stanje u Republici Hrvatskoj ukazuje na nedovoljnu prepoznatljivost „zelenе“ ekonomije u rješavanju gospodarskih problema zemlje (nezaposlenost, ispunjenje međunarodno preuzetih okolišnih obveza). Do danas su provedena tek pojedinačna istraživanja čiji bi rezultati trebali biti uzeti u obzir pri izradi strateških i provedbenih dokumenata za poticanje razvoja zelene ekonomije. Primjerice, 2010. godine Program Ujedinjenih naroda za razvoj (United Nations Development Programme – UNDP) je objavio publikaciju „Zeleni poslovi u Hrvatskoj“ kojom su identificirana prioritetna područja razvoja zelenih poslova i predložene mjere za njihovo stvaranje. Ključna područja razvoja zelenih poslova u Hrvatskoj su obnovljivi izvori energije - izgradnja sunčevih toplinskih sustava, energetska učinkovitost u zgradarstvu, primjena biomase i izgradnja vjetroelektrana. Mjere čija provedba bi potaknula doprinos ovih sektora „zelenom“ zapošljavanju su uspostava poticajnih kreditnih aranžmana suradnjom poslovnih banaka, FZOEU i HBOR-a, financijski poticaji JLRS u proizvodnji topline iz obnovljivih izvora energije, porezne olakšice i drugi financijski poticaji tvrtkama koje se bave proizvodnjom tehnologija ili usluga za obnovljive izvore energije i usavršavanje za radna mjesta u sektoru obnovljivih izvora energije. Procjenjuje se da bi ispunjenje ovih mjera do 2020. godine rezultiralo investicijama u „zelenу“ ekonomiju vrijednima 11,5 milijardi USD te stvaranju 14.500 izravnih i 65.000 induciranih i neizravnih „zelenih“ poslova u Hrvatskoj. „Zeleno“ zapošljavanje u Hrvatskoj još je daleko od ostvarenja ovih ciljeva, budući da se postojeći broj „zelenih“ poslova kreće na razini od oko 4.400 izravnih i 34.000 neizravnih i induciranih poslova¹⁰.

3. Pregled zakonodavstva Republike Hrvatske u području zaštite okoliša

Zakonodavstvo zaštite okoliša u Republici Hrvatskoj čine međunarodni ugovori (konvencije i protokoli) koje je potvrdio Hrvatski sabor, zakoni i njihovi provedbeni propisi. Krovni zakon u zaštiti okoliša u Republici Hrvatskoj je Zakon o zaštiti okoliša (NN 82/94, 110/07, 80/13). Ovim zakonom je osigurana podloga za donošenje niza provedbenih akata kojima je zakonodavstvo Republike Hrvatske u potpunosti usklađeno s europskim. U narednom razdoblju pred Hrvatskom stoji izazov učinkovite provedbe transponiranih direktiva i politika kojom će se doprinijeti ispunjenju okolišnih obveza preuzetih punopravnim članstvom Hrvatske u EU.

Zaštita od onečišćenja i očuvanje pojedinih sastavnica okoliša, kao i zaštita od nepovoljnog utjecaja i štetnog djelovanja opterećenja na pojedine sastavnice okoliša te okoliš u cjelini uređene su ovim Zakonom, posebnim zakonima i propisima donesenim na temelju tih zakona.

Posebni zakoni u području zaštite okoliša su:

- Zakon o zaštiti zraka (NN 178/04, 130/11, 47/14)
- Zakon o održivom gospodarenju otpadom (NN 94/13)
- Zakon o vodama (NN 107/95, 150/05, 153/09, 14/14)
- Zakon o financiranju vodnog gospodarstva (NN 107/95, 150/05, 153/09, 56/13)
- Zakon o kemikalijama (NN 150/05, 49/11, 18/13)
- Zakon o zaštiti i spašavanju (NN 174/04, 79/07, 38/09, 127/10)
- Zakon o zaštiti od buke (NN 20/03, 30/09, 55/13, 153/13)
- Zakon o zaštiti prirode (NN 70/05, 139/08, 57/11, 80/13)
- Zakon o šumama (NN 140/05, 82/06, 129/08, 80/10, 124/10, 25/12)
- Zakon o genetski modificiranim organizmima (NN 70/05, 137/09, 28/13, 47/14)
- Zakon o Fondu za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost (NN 107/03, 144/12)
- Pomorski zakonik (NN 17/94, 181/04)
- Zakon o prostornom uređenju (NN 153/13)

Temeljem ovih zakona donesen je niz provedbenih propisa koji detaljno uređuju i propisuju sve elemente provedbe zakonskih odredbi npr. način i rokove za postizanje standarda zaštite okoliša i tehničkih standarda zaštite okoliša.

Temeljni strateški dokumenti su „Nacionalna strategija zaštite okoliša“ i „Nacionalni plan djelovanja za okoliš“ iz 2002. (NN 46/02). Ciljevi i mjere zaštite pojedinih okolišnih sastavnica definirane su u okviru sektorskih strateških dokumenata.

3.1. Horizontalno zakonodavstvo

Horizontalno zakonodavstvo u području zaštite okoliša u Europskoj uniji čine direktive koje reguliraju područje zaštite okoliša i druga srodna područja. Po svojoj naravi ove direktive su više proceduralne nego tehničke. Njima se propisuju postupci i mehanizmi kojima je cilj integrirati brigu o okolišu u odluke koje se donose kako u javnom, tako i privatnom sektoru, a vezane su osobito za korištenje zemljišta i upravljanje prirodnim dobrima.

Horizontalno zakonodavstvo Europske unije sastoji se od:

- Direktive 2003/4/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 28. siječnja 2003. o pristupu javnosti informacijama o okolišu kojom se ukida Direktiva Vijeća 90/313/EK
- Direktive 2003/35/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 26. svibnja 2003. kojom se osigurava sudjelovanje javnosti u vezi s izradom određenih planova i programa koji se odnose na okoliš i dopunjuje u odnosu na sudjelovanje javnosti i pristup pravosuđu Direktive Vijeća 85/337/EEZ i 96/61/EK izmjenjena direktivom 2011/92/EU
- Direktive 2004/35/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 21. travnja 2004. o odgovornosti za okoliš u pogledu sprječavanja i otklanjanja šteta u okolišu izmjenjena direktivama 2006/21/EC; 2009/31/EC i 2013/30/EU
- Direktive 2001/42/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 27. lipnja 2001. o procjeni učinaka pojedinih planova i programa na okoliš,
- Direktiva 2011/92/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 13. prosinca 2011. o procjeni učinaka određenih javnih i privatnih projekata na okoliš Direktive Vijeća 91/692/EEZ koja standardizira i racionalizira izvješća o provedbi određenih direktiva koje se odnose na okoliš izmjenjena uredbom 1882/2003
- Uredba (EZ) br. 401/2009 Europskog parlamenta i Vijeća od 23. travnja 2009. o Europskoj agenciji za okoliš i Europskoj informacijskoj i promatračkoj mreži za okoliš U Republici Hrvatskoj Zakonom o zaštiti okoliša (NN 80/13) uređena su slijedeća pitanja horizontalnog zakonodavstva:

- načela zaštite okoliša i održivog razvitka,
- zaštita sastavnica okoliša i zaštita okoliša od štetnih utjecaja opterećenja,
- subjekti zaštite okoliša,
- dokumenti održivog razvitka i zaštite okoliša,
- instrumenti provedbe zaštite okoliša,
- praćenje stanja u okolišu,
- informacijski sustav,

- osiguranje pristupa informacijama o okolišu i sudjelovanje javnosti u pitanjima okoliša te pristup pravosuđu,
- odgovornost za štetu,
- financiranje i instrumenti opće politike zaštite okoliša,
- nadzor nad primjenom Zakona,
- prekršaji i prekršajne kazne,
- prijelazne i završne odredbe.

U Zakon o zaštiti okoliša (NN 80/13) ugrađene su odredbe:

1. Direktiva 2011/92/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 13. prosinca 2011. o procjeni učinaka određenih javnih i privatnih projekata na okoliš (kodifikacija) (Tekst značajan za EGP) (SL L 26, 28.1.2012);
2. Direktiva 2003/35/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 26. svibnja 2003. o osiguravanju sudjelovanja javnosti u izradi određenih planova i programa koji se odnose na okoliš i o izmjeni direktiva Vijeća 85/337/EEZ i 96/61/EZ s obzirom na sudjelovanje javnosti i pristup pravosuđu (SL L 156, 25.6.2003);
3. Direktiva 2001/42/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 27. lipnja 2001. o procjeni učinaka pojedinih planova i programa na okoliš (SL L 197, 21.7. 2001.);
4. Direktiva 2010/75/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 24. studenoga 2010. o industrijskim emisijama (integrirano sprječavanje i kontrola onečišćenja) (preinačena) (tekst značajan za EGP) (SL L 334, 17.12.2010.);
5. Direktiva Vijeća 96/82/EZ od 9. prosinca 1996. o kontroli opasnosti od teških nesreća koje uključuju opasne tvari (SL L 10, 14.1.1997.);
6. Direktiva 2003/105/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 16. prosinca 2003. koja mijenja Direktivu Vijeća 96/82/EZ od 9. prosinca 1996. o kontroli opasnosti od velikih nesreća koje uključuju opasne tvari (SL L 345, 31.12.2003.);
7. Direktiva 2003/4/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 28. siječnja 2003. o javnom pristupu informacijama o okolišu i stavljanju izvan snage Direktive Vijeća 90/313/EEZ (SL L 41, 14.2. 2003.);
8. Direktiva 2004/35/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 21. travnja 2004. o odgovornosti za okoliš u pogledu sprječavanja i otklanjanja štete na okolišu (SL L 143, 30.4.2004.);
9. Direktiva 2008/56/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 17. lipnja 2008. o uspostavljanju okvira za djelovanje Zajednice u području politike morskog okoliša (Okvirna direktiva o morskoj strategiji) (Tekst značajan za EGP) (SL L 164, 25.6.2008.);

10. Direktiva Komisije 2001/116/EZ od 20. prosinca 2001. o prilagodbi tehničkom napretku Direktive Vijeća 70/156/EEZ o približavanju zakona zemalja članica koji se odnose na homologaciju motornih vozila i njihovih prikolica (Tekst značajan za EGP) (SL L 18, 21.01.2002.);
11. Direktiva 1999/94/EC Europskog parlamenta i Vijeća od 13. prosinca 1999. o dostupnosti podataka za potrošače o ekonomičnosti potrošnje goriva i emisijama CO2 u vezi s prodajom novih osobnih automobila (SL L 12, 18.1.2000);
12. Uredbe (EZ) br. 66/2010 Europskog parlamenta i Vijeća od 25. studenoga 2009. o znaku zaštite okoliša EU (Tekst značajan za EGP) (SL L 108, 29.4.2010.);
13. Uredbe (EZ) br. 1221/2009 Europskog parlamenta i Vijeća od 25. studenoga 2009. o dobrovoljnom sudjelovanju organizacija u sustavu upravljanja okolišem i neovisnog ocjenjivanja Zajednice (EMAS) te stavljanju izvan snage Uredbe (EZ) br. 761/2001 i odluka Komisije 2001/681/EZ i 2006/193/EZ (SL L 342, 22.12.2009.);
14. Uredbe (EZ) br. 166/2006 Europskog parlamenta i Vijeća o uspostavljanju Europskoga registra ispuštanja i prijenosa zagađivala i koja izmjenjuje i dopunjuje Direktive Vijeća 91/689/EZ (Tekst značajan za EGP) (SL L 33, 4.2.2006.);
15. Uredbe (EZ) br. 401/2009 Europskog parlamenta i Vijeća od 23. travnja 2009. o Europskoj agenciji za okoliš i Europskoj informacijskoj i promatračkoj mreži za okoliš (kodifikacija) (SL L 126, 21.5.2009.).

Obveze koje proizlaze iz Zakona o zaštiti okoliša, za poduzetnike općenito, su:

1. obavljanje djelatnosti u okvirima održivog razvoja (čl.3) te u skladu s načelima zaštite okoliša (npr. čl.10 – načelo predostrožnosti, čl. 11 - načelo očuvanja vrijednosti prirodnih dobara, bioraznolikosti i krajobraza, čl. 13. – načelo otklanjanja štete u okolišu na izvoru nastanka itd.)
2. ishodenje okolišne dozvole prije puštanja u rad postrojenja, uključujući probni rad, za rad postojećih postrojenja, te prije značajne promjene u radu postrojenja namijenjenog obavljanju djelatnosti kojom se mogu prouzročiti industrijske emisije, (čl. 95)
3. obveza provedbe mjera u postrojenju za osiguranje sprječavanja onečišćenja, uz primjenu najboljih raspoloživih tehnika (npr. izbjegavanje/minimiziranje stvaranja otpada, učinkovito korištenje energije) (čl. 96)
4. obavljati djelatnost uz uzimanje u obzir zaštite okolišnih sastavnica u skladu s ovim i posebnim Zakonima
5. izrada Plana usklađivanja postrojenja s tehničkim standardima zaštite okoliša te poštivanje rokova i tehničkih standarda prilagodbe postrojenja u skladu s ovim i posebnim Zakonima (čl. 60)

6. podnošenje pisanog zahtjeva o procjeni utjecaja zahvata na okoliš u slučaju kada se zahvat odnosi na postrojenje za koje je potrebno utvrditi objedinjene uvjete zaštite okoliša (čl. 80)
7. osiguravanje izrade studije o utjecaju zahvata na okoliš i podmirivanje svih troškova u svezi njezine izrade (čl. 85)
8. izrada Izvješća o sigurnosti, odnosno obveza ishođenja dozvole za emisije stakleničkih plinova (čl. 99)
9. dostavljanje podataka Agenciji za zaštitu okoliša o rezultatima praćenja emisija u tlo, vode, zrak i druge sastavnice okoliša u skladu s propisanim zakonskim obvezama o izvješćivanju te zahtjevima određenima okolišnom dozvolom (čl. 109)
10. bez odgađanja prijaviti inspekciji zaštite okoliša svaki nepredviđeni događaj u postrojenju ili djelovanje u okolišu, koji bitno utječu na okoliš (čl. 109)

11. pisanim putem obavijestiti Ministarstvo o planiranoj promjeni u radu postrojenja, te dostaviti detaljni opis namjeranih promjena vezanih za postrojenje. (čl. 110)
12. izraditi i dostaviti Ministarstvu Temeljno izvješće prije ishoda okolišne dozvole, ukoliko djelatnost koju obavlja u postrojenju uključuje uporabu, proizvodnju ili ispuštanje opasnih tvari te može prouzročiti onečišćenja tla i podzemnih voda te ishoditi suglasnost Ministarstva na Temeljno izvješće (čl. 111)
13. nakon prestanka obavljanja djelatnosti u postrojenju, poduzeti potrebne radnje s ciljem uklanjanja, kontrole, ograničavanja ili smanjenja opasnih tvari na lokaciji postrojenja, kako bi lokacija, uzimajući u obzir sadašnju ili odobrenu buduću namjenu prestala predstavljati rizik za zdravlje ljudi ili okoliš (čl. 111)
14. na zahtjev Ministarstva dostaviti sve podatke potrebne za ponovno razmatranje uvjeta okolišne dozvole, uključujući rezultate praćenja industrijskih emisija i ostale podatke (čl. 114)
15. sastaviti Izjavu u kojoj će utvrditi svoje postupanje u vezi sa sprječavanjem velikih nesreća te osigurati primjerenu provedbu toga postupanja. Izjava o postupanju u vezi sa sprječavanjem velikih nesreća koju donese operater mora biti sastavljena tako da jamči visok stupanj zaštite čovjeka i okoliša odgovarajućim sredstvima, strukturama i sustavima upravljanja. (čl. 121)
16. u slučaju nezgode ili nesreće sa značajnim utjecajem na okoliš, bez odgađanja obavijestiti nadležna tijela, poduzeti mjere za ograničavanje i sprječavanje mogućih nezgoda i nesreća (čl. 116)
17. u slučaju nesukladnosti rada postrojenja s uvjetima okolišne dozvole, bez odgađanja obavijestiti nadležna tijela i poduzeti nužne i dopunske mjere kako kako bi postrojenje svoj rad uskladilo s okolišnom dozvolom u najkraćem mogućem roku (čl. 117),
18. provoditi mjere usklađivanja postrojenja s okolišnom dozvolom u skladu s napucima inspektora zaštite okoliša i uz poštivanje propisanih rokova (čl. 118)
19. poduzeti preventive mjere u postrojenju u kojem su prisutne opasne tvari sa svrhom smanjenja rizika nastanka i sprječavanja nesreća na ljude, materijalna dobra i okoliš (čl. 118)
20. za nova i postojeća postrojenja utvrditi moguću prisutnost, odnosno prisutnost opasnih tvari, prema vrstama i količinama i o tome na propisani način obavijestiti Ministarstvo (čl. 121)
21. izraditi Izvješće o sigurnosti u slučaju utvrđenja prisutnosti većih količina opasnih tvari u postrojenju (čl. 122), ishoditi za Izvješće suglasnost Ministarstva, kao i suglasnost za eventualne dopune i izmjene Izvješća (čl. 124)
22. u slučaju promjena u radu postrojenja, procesu proizvodnje i/ili vrsti i količini opasnih tvari ili ako trajno prestane obavljati djelatnost, provesti analizu i reviziju aktivnosti i

- sigurnosnih mjera za sprječavanje velikih nesreća prema Izvješću o sigurnosti za to postrojenje, te po potrebi, na primjeren način, izmijeniti i dopuniti Izvješće o sigurnosti i o tome obavijestiti Ministarstvo i središnje tijelo državne uprave nadležno za zaštitu i spašavanje (čl. 127).
23. dostavljati podatke i informirati Ministarstvo i središnje tijelo državne uprave nadležno za zaštitu i spašavanje, te pravne i fizičke osobe za koje je vjerojatno da bi mogle biti zahvaćene velikim nesrećama koje može uzrokovati djelatnost operatera u postrojenju, odnosno postrojenje o aktivnostima i sigurnosnim mjerama koje provodi u skladu s Izvješćem o sigurnosti (čl. 128)
 24. bez odgađanja obavijestiti Ministarstvo i središnje tijelo državne uprave nadležno za zaštitu i spašavanje o trenutku pojave velike nesreće (čl. 129)
 25. pratiti stanje zahvata za koje je u postupku procjene utjecaja na okoliš utvrđena obveza praćenja stanja okoliša putem stručnih i za to osposobljenih osoba (čl. 142)
 26. snositi odgovornost za nastalu štetu u okolišu osim ako dokaže da opasna djelatnost nije bila uzrok štete u okolišu, te sanirati štetu i otkloniti prijetuću opasnost od štete (čl. 182, čl. 183)
 27. u slučaju nastale štete u okolišu, bez odgađanja obavijestiti nadležna tijela i poduzeti sve aktivnosti i mjere za nadzor, ograničavanje, uklanjanje i sprječavanje štete (čl. 186)
 28. u određenom roku osigurati izradu sanacijskog programa s prijedlogom mjera za otklanjanje štete u okolišu te izvršiti sanaciju štete u okolišu u skladu s odobrenim sanacijskim programom i u roku određenom suglasnosti na sanacijski program poštujući utvrđene mjere za sanaciju štete u okolišu i mjere zaštite okoliša (čl. 197)
 29. podmiriti sve troškove u vezi s poduzimanjem mjera za uklanjanje prijetće opasnosti od štete, odnosno saniranje štete u okolišu, prema odredbama ovoga Zakona (čl. 199)
 30. nakon provedbe sanacijskih mjera osigurati praćenje stanja okoliša, odnosno učinka sanacije na stanje okoliša i za to osigurati financijska sredstva (čl. 203)
 31. proizvođač, odnosno osoba koja stavlja proizvod na tržište dužan je kada je to propisano, prije stavljanja proizvoda na tržište, na ambalažu proizvoda, odnosno na prateću tehničku dokumentaciju uz proizvod, staviti uputu kojom se potrošač obavješćuje o utjecaju proizvoda i ambalaže na okoliš te upućuje na način postupanja s proizvodom i ambalažom nakon njegove uporabe (čl. 219)
 32. omogućiti inspektoru za zaštitu okoliša provedbu inspeksijskog nadzora i osigurati mu uvjete za neometan rad, dati na uvid svu potrebnu dokumentaciju, te na pisani zahtjev inspektora dostaviti ili pripremiti bez naplate dodatne podatke potrebne za obavljanje inspeksijskog nadzora (čl. 229)

Provedbeni propisi

Na snazi su:

- Uredba o informacijskom sustavu zaštite okoliša (NN 68/08)
- Pravilnik o procjeni utjecaja na okoliš (NN 59/00, 136/04, 85/06)
- Pravilnik o priznanjima i nagradama za dostignuća na području zaštite okoliša (NN 31/10)
- Uredba o osnivanju Agencije za zaštitu okoliša (NN 75/02, 84/14)
- Popis pravnih osoba koje imaju suglasnost za obavljanje stručnih poslova zaštite okoliša (NN 71/05, 34/07)

kao i propisi kojim se uređuju pitanja naknada temeljem Zakona o Fondu za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost (NN 144/12):

- Pravilnik o uvjetima koje moraju ispunjavati korisnici sredstava Fonda za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost (NN 183/04)
- Pravilnik o uvjetima i načinu dodjeljivanja sredstava Fonda za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost, te kriterijima i mjerilima za ocjenjivanje zahtjeva za dodjeljivanje sredstava Fonda (NN 183/04, 18/09, 42/12, 73/13, 29/14)
- Pravilnik o postupku objavljivanja natječaja i o odlučivanju o odabiru korisnika Fonda za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost (NN 183/04, 153/11)
- Pravilnik o načinu praćenja namjenskog korištenja sredstava Fonda za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost i ugovoreni prava i obveza (NN 183/04, 29/14)
- Uredba o procjeni utjecaja zahvata na okoliš (NN 64/08, 67/09, 61/14)

GDJE DO INFORMACIJA U HRVATSKOJ

Područje	Nadležno tijelo	
	Državna razina	Regionalna razina
Horizontalno zakonodavstvo (PUO, SPU, pristup informacija, sudjelovanje javnosti, izvješćivanje, odgovornost za štetu u okolišu)	Ministarstvo zaštite okoliša i prirode, Republike Austrije 14, 10000 Zagreb, www.mzoip.hr	Upravni odjel županije i/ili velikog grada nadležan za zaštitu okoliša
	Agencija za zaštitu okoliša, Trg maršala Tita 8, 10000 Zagreb, www.azo.hr	
	Fond za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost, Ksaver 208, 10000 Zagreb, www.fzoeu.hr	
Financiranje zaštite okoliša	Ministarstvo zaštite okoliša i prirode, Republike Austrije 14, 10000 Zagreb, www.mzoip.hr	Upravni odjel županije i/ili velikog grada nadležan za zaštitu okoliša
	Fond za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost, Ksaver 208, 10000 Zagreb, www.fzoeu.hr	

3.2. Kakvoća zraka i klimatske promjene

Zakonodavstvo Europske unije u području kakvoće zraka i klimatskih promjena uglavnom se dijeli na tri vrste direktiva: kakvoća zraka, proizvodi i sirovine te praćenje i informacije.

Ključne direktive i uredbe su:

- Okvirna direktiva 96/62/EZ o kakvoći zraka
- Direktiva 2008/50/EZ o kakvoći zraka i čistom zraku u Europi kojom se obuhvaćaju odredbe većine ostalih direktiva
- Direktiva 2000/3/EZ o ozonu u zraku

- Direktiva 2004/107/EZ o arsenu, kadmiju, živi, niklu i policikličnim aromatskim ugljikovodicima u zraku izmjenjena uredbom 219/2009
- Odluka Vijeća 2004/461/EZ kojom se propisuje upitnik za dostavljanje godišnjeg izvješća o procjeni kakvoće zraka prema Direktivi Vijeća 96/62/EZ i 1999/30/EZ te prema direktivama 2000/69/EZ i 2002/3/EZ Europskog parlamenta i Vijeća (zamijenila Odluku 2001/839/EZ)
- Odluka Vijeća 2004/461/EZ kojom se propisuje upitnik za dostavljanje godišnjeg izvješća o procjeni kakvoće zraka prema Direktivi Vijeća 96/62/EZ i 1999/30/EZ te prema direktivama 2000/69/EZ i 2002/3/EZ Europskog parlamenta i Vijeća (zamijenila Odluku 2001/839/EZ)
- Direktiva 2001/81/EZ o nacionalnim gornjim granicama emisija za neke tvari koje onečišćuju atmosferu izmijenjena direktivama 2006/105/EC; 2013/17/EU i uredbom 219/2009
- Direktiva 94/63/EZ o emisijama hlapivih organskih spojeva koji nastaju prilikom skladištenja i distribucije benzina izmjenjena uredbama 1882/2003; 1137/2008
- Direktiva 98/70/EZ o kakvoći benzina i dizel goriva izmijenjena direktivama 2000/71/EC; 2003/17/EC; 2009/30/EC; 2011/63/EU; 2014/77/EU i Uredbom 1882/2003
- Direktiva 99/32/EZ o smanjenju količine sumpora u nekim tekućim gorivima izmijenjena direktivama 2005/33/EC; 2009/30/EC; 2012/33/EU i uredbama 1882/2003; 219/2009
- Direktiva 1999/94/EZ o dostupnosti informacija kupcima o potrošnji goriva i emisijama CO₂ kod prodaje novih putničkih vozila
- Direktiva 2003/73/EZ o izmjenama priloga III Direktivi 1999/94/EZ
- Uredba (EZ) 2007/2000 Europskog Parlamenta i Vijeća od 29. lipnja 2000. o tvarima koje onečišćuju ozonski sloj
- Uredba Vijeća (EZ) br. 1215/2009 od 30. studenoga 2009. o uvođenju izvanrednih trgovinskih mjera za zemlje i područja koji sudjeluju u Procesu stabilizacije i pridruživanja Europske unije ili su s njim povezani
- Direktiva 2003/87/EZ o trgovanju kvotama emisija stakleničkih plinova izmijenjena direktivama 2004/101/EC; 2008/101/EC; 2009/29/EC; uredbama 219/2009; 421/2014 i odlukom 1359/2013/EU
- Direktiva 2004/101/EZ kojom je nadopunjena Direktiva 2003/87/EZ vezano za mehanizme Kyotskog protokola
- Uredba Komisije 2216/2004/EZ od 21. prosinca 2004. za standardizirani i siguran sustav registara vezano za Direktivu 2003/87/EZ Europskog parlamenta i Vijeća i Odluke 280/2004/EZ Europskog parlamenta i Vijeća.

U Republici Hrvatskoj Zakon o zaštiti zraka (NN 47/14) je, uz međunarodne ugovore, temeljni Zakon kojim se uređuje upravljanje kakvoćom zraka tj. njime su određene mjere, način organiziranja, provođenja i nadzora zaštite i poboljšanja kakvoće zraka. Sukladno horizontalnom zakonodavstvu osigurava se sudjelovanje javnosti, postupak izdavanja dozvola te razmjena informacija.

U Zakon su ugrađene osnovne odredbe Okvirna direktiva 96/62/EZ o kakvoći zraka te osnovne odredbe direktiva EU koje uređuju područje klimatskih promjena.

Temeljni strateški dokument je „Plan zaštite i poboljšanja kakvoće zraka u Republici Hrvatskoj za razdoblje 2008.-2011. (NN 61/08). Plan zaštite i poboljšanja kakvoće zraka je provedbeni dokument Strategije zaštite zraka koja je sastavni dio Strategije zaštite okoliša. Prijedlog ciljeva i mjera Nacionalne strategije za provedbu Okvirne konvencije Ujedinjenih naroda o promjeni klime i Kyotskog protokola s planom djelovanja, je ugrađen u ovaj dokument.

Provedbeni propisi:

Na snazi su:

- Uredba o utvrđivanju lokacija postaja u državnoj mreži za trajno praćenje kakvoće zraka (NN 4/02)
- Program mjerenja kakvoće zraka u državnoj mreži za trajno praćenje kakvoće zraka (NN 43/02)
- Uredba o tvarima koje oštećuju ozonski sloj (NN 120/05)
- Uredba o tvarima koje oštećuju ozonski sloj i fluoriranim stakleničkim plinovima (NN 92/12)
- Uredba o ozonu u zraku (NN 133/05)
- Uredba o graničnim vrijednostima onečišćujućih tvari u zraku (NN 133/05)
- Uredba o kritičnim razinama onečišćujućih tvari u zraku (NN 133/05)
- Uredba o kakvoći biogoriva (NN 141/05, 33/11)
- Pravilnik o praćenju kakvoće zraka (NN 155/05)
- Pravilnik o praćenju emisija onečišćujućih tvari u zrak iz stacionarnih izvora (NN 1/06)
- Uredba o kakvoći tekućih naftnih goriva (NN 53/06, 154/08, 81/10, 33/11)
- Pravilnik o izdavanju dozvole ili suglasnosti za obavljanje djelatnosti praćenja kakvoće zraka i praćenja emisija u zrak iz stacionarnih izvora (NN 79/06)
- Odluka o određivanju godišnje količine tekućih naftnih goriva koja se smije stavljati u promet na domaćem tržištu, a ne udovoljava graničnim vrijednostima i drugim

značajkama kakvoće tekućih naftnih goriva propisanih Uredbom o kakvoći tekućih naftnih goriva

- Pravilnik o razmjeni informacija o podacima iz mreža za trajno praćenje kakvoće zraka (NN 135/06)
- Uredba o tehničkim standardima zaštite okoliša od emisija hlapivih organskih spojeva koje nastaju skladištenjem i distribucijom benzina (NN 135/06)
- Uredba o praćenju emisija stakleničkih plinova u Republici Hrvatskoj (NN 1/07)
- Uredba o praćenju emisija stakleničkih plinova, politike i mjera za njihovo smanjenje u Republici Hrvatskoj (NN 87/12)
- Uredba o graničnim vrijednostima emisija onečišćujućih tvari u zrak iz stacionarnih izvora (NN 21/07)
- Uredba o graničnim vrijednostima sadržaja hlapivih organskih spojeva u određenim bojama i lakovima i proizvodima za završnu obradu vozila (NN 94/07)
- Uredba o graničnim vrijednostima sadržaja hlapivih organskih spojeva u određenim bojama i lakovima koji se koriste u graditeljstvu i proizvodima za završnu obradu vozila (NN 69/13)
- Program praćenja kakvoće tekućih naftnih goriva (NN 4/13)
- Pravilnik o dostupnosti podataka o ekonomičnosti potrošnje goriva i emisiji CO₂ novih osobnih automobila (NN 120/07)

kao i propisi kojim se uređuju pitanja naknada temeljem Zakona o Fondu za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost:

- Uredba o jediničnim naknadama, korektivnim koeficijentima i pobližim kriterijima i mjerilima za utvrđivanje posebne naknade za okoliš na vozila na motorni pogon (NN 2/04)
- Pravilnik o načinu i rokovima obračunavanja i plaćanja posebne naknade za okoliš na vozila na motorni pogon (NN 20/04)
- Pravilnik o obliku, sadržaju i načinu vođenja očevidnika obveznika plaćanja posebne naknade za okoliš na vozila na motorni pogon (NN 44/04)
- Uredba o jediničnim naknadama, korektivnim koeficijentima i pobližim kriterijima i mjerilima za utvrđivanje naknade na emisiju u okoliš oksida sumpora izraženih kao sumporov dioksid i oksida dušika izraženih kao dušikov dioksid (NN 71/04)
- Pravilnik o načinu i rokovima obračunavanja i plaćanja naknada za emisiju u okoliš oksida sumpora izraženih kao sumporov oksid i oksida dušika izraženih kao dušikov dioksid (NN 95/04)

- Uredba o jediničnim naknadama, korektivnim koeficijentima i pobližim kriterijima i mjerilima za utvrđivanje naknade na emisiju u okoliš ugljikovog dioksida (NN 73/07, 48/09)
- Pravilnik o načinu i rokovima obračunavanja i plaćanja naknade na emisiju u okoliš ugljikovog dioksida (NN 77/07)
- Uredba o emisijskim kvotama stakleničkih plinova i načinu trgovanja emisijskim kvotama (NN 142/08, 113/10)

GDJE DO INFORMACIJA U HRVATSKOJ		
Područje	Nadležno tijelo	
	Državna razina	Regionalna razina
Kakvoća zraka i klimatske promjene	Ministarstvo zaštite okoliša i prirode, Republike Austrije 14, 10000 Zagreb, www.mzoip.hr	Upravni odjel županije i/ili velikog grada nadležan za zaštitu okoliša
	Agencija za zaštitu okoliša, Trg maršala Tita 8, 10000 Zagreb, www.azo.hr	
	Fond za zaštitu okoliša i energetska učinkovitost, Ksaver 208, 10000 Zagreb, www.fzoeu.hr	

3.3. Gospodarenje otpadom

Gospodarenje otpadom je sektor okolišne politike kojeg je Europska unija posljednjeg razvila. Nakon usvajanja Okvirne direktive 75/442/EEZ 1975. godine, kojom se od država članica tražilo da uspostave institucionalni okvir za gospodarenje otpadom, pažnja se usmjerila na specifične vrste otpada koje su sadržavale opasne tvari ili na neki drugi način predstavljale problem Europskoj zajednici u cjelini.

Opći okvir za reguliranje gospodarenja otpadom u EU se proširio te sada uključuje nekoliko dodatnih direktiva i uredbi među kojima su najvažnije:

- Okvirna direktiva 2008/98/EC Europskog Parlamenta i Vijeća od 19. studenog 2008. kojom se zamjenjuju Direktive 2006/12/EZ, 91/689/EEZ i 75/439/EEZ

- Uredba 2000/532/EC kojom se uspostavlja klasifikacija vrsta otpada, uključujući i razliku između opasnog i neopasnog otpada.
- Odredba br. 1013/2006 Europskog parlamenta i Vijeća od 14. lipnja 2006. o prijevozu otpada kojom se propisuju uvjeti prekograničnog prometa otpadom.

Pravno područje gospodarenja otpadom u Republici Hrvatskoj uređeno je Zakon o održivom gospodarenju otpadom (NN 94/13) i međunarodnom Konvencijom o Kontrolu prekograničnog prometa opasnim otpadom i njegovom odlaganju - Baselska konvencija (NN – Međunarodni ugovori 3/94).

Zakon o otpadu usvojen je 2013. godine i usklađen s odredbama Okvirne direktive o otpadu.

Temeljni strateški dokumenti u području otpada su „Strategija gospodarenja otpadom Republike Hrvatske, iz 2005.godine (NN 130/05) i „Plan gospodarenja otpadom u Republici Hrvatskoj za razdoblje 2007.-2015. godine“ (NN 85/07, 126/10, 31/11).

Provedbeni propisi

Na snazi su:

- Pravilnik o vrstama otpada (NN 27/96)
- Uredba o kategorijama, vrstama i klasifikaciji otpada s katalogom otpada i listom opasnog otpada (NN 50/05, 39/09)
- Pravilnik o uvjetima za postupanje s otpadom (NN 123/97, 112/01)
- Uredba o uvjetima za postupanje opasnim otpadom (NN 32/98)
- Pravilnik o gospodarenju otpadom (23/2007, 111/07, 23/14, 51/14)
- Pravilnik o gospodarenju medicinskim otpadom (72/2007)
- Pravilnik o gospodarenju građevnim otpadom (38/08)
- Pravilnik o gospodarenju otpadom iz proizvodnje titan-dioksida (70/08)
- Pravilnik o gospodarenju otpadom od istraživanja i eksploatacije mineralnih sirovina (128/08)
- Pravilnik o gospodarenju otpadom električnom i elektroničkom opremom (NN 48/14)
- Pravilnik o gospodarenju ambalažom i ambalažnim otpadom (NN 97/2005, 115/05, 81/08, 128/08, 31/09, 156/09, 38/10, 10/11, 81/11, 126/11, 38/13, 86/13)
- Uredba o uvjetima za postupanje opasnim otpadom (32/98)
- Odluka o uvjetima označavanja ambalaže (NN 155/05, 24/06, 28/06)
- Pravilnik o gospodarenju otpadnim gumama (NN 40/06, 31/09, 156/09, 111/11, 86/13)
- Pravilnik o očevidniku pravnih i fizičkih osoba koje se bave djelatnošću posredovanja

u organiziranju uporabe i/ili zbrinjavanja otpada pravnih i fizičkih osoba koje se bave djelatnošću izvoza neopasnog otpada (NN 51/06)

- Pravilnik o mjerilima, postupku i načinu određivanja iznosa naknade vlasnicima nekretnina i jedinicama lokalne samouprave (NN 59/06)
- Uredba o nadzoru prekograničnog prometa otpadom (NN 23/07, 111/07, 39/09)
- Pravilnik o gospodarenju otpadnim uljima (NN 124/06, 121/08, 31/09, 91/11, 45/12, 86/13)
- Pravilnik o gospodarenju otpadnim baterijama i akumulatorima (133/06, 31/09, 156/09, 45/12, 86/13)
- Pravilnik o gospodarenju otpadnim vozilima (NN 136/06, 31/09, 53/12, 86/13, 91/13)
- Pravilnik o načinu i postupcima gospodarenja otpadom koji sadrži azbest (NN 42/07)
- Pravilnik o načinima i uvjetima termičke obrade otpada (NN 45/07)
- Plan gospodarenja otpadom u Republici Hrvatskoj za razdoblje 2007.-2015. godine (NN 85/07)
- Odluka o Nacionalnim ciljevima udjela povratne ambalaže (82/07)
- Pravilnik o načinima i uvjetima odlaganja otpada, kategorijama i uvjetima rada za odlagališta otpada (NN 117/07, 111/11, 17/13, 62/13)
- Pravilnik o gospodarenju muljem iz uređaja za pročišćavanje otpadnih voda kada se mulj koristi u poljoprivredi (NN 38/08)

kao i propisi kojim se uređuju pitanja naknada temeljem Zakona o Fondu za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost:

- Uredba o jediničnim naknadama, korektivnim koeficijentima i pobližim kriterijima i mjerilima za utvrđivanje naknada na opterećivanje okoliša otpadom (NN 71/04)
- Pravilnik o načinu i rokovima obračunavanja i plaćanja naknada na opterećivanje okoliša otpadom (NN 95/04)
- Pravilnik o obliku, sadržaju i načinu vođenja očevidnika obveznika plaćanja naknade na opterećivanje okoliša otpadom (NN 120/04)

GDJE DO INFORMACIJA U HRVATSKOJ?

Područje	Nadležno tijelo	
	Državna razina	Regionalna razina
Gospodarenje otpadom	Ministarstvo zaštite okoliša i prirode, Republike Austrije 14, 10000 Zagreb, www.mzoip.hr	Ured državne uprave u županiji
	Agencija za zaštitu okoliša, Trg maršala Tita 8, 10000 Zagreb, www.azo.hr	Upravni odjel županije i/ili velikog grada nadležan za zaštitu okoliša
	Fond za zaštitu okoliša i energetska učinkovitost, Ksaver 208, 10000 Zagreb, www.fzoeu.hr	

3.4. Upravljanje vodama

Sektor zaštite voda je jedan od najopsežnijih dijelova pravne stečevine iz područja zaštite okoliša. Stoga se ovdje navode samo ključne direktive koje se odnose na uspostavu pravnog okvira zaštite voda, kakvoću voda za pojedine namjene te kontrolu emisija onečišćujućih tvari.

Zakonodavstvo Europske unije u području zaštite voda se sastoji od slijedećih ključnih direktiva:

- Okvirna direktiva o vodama 2000/60/EZ
- Direktiva 2006/11/EZ o onečišćenju uzrokovanom određenim opasnim tvarima ispuštenim u vodni okoliš (kodificirana verzija)
- Direktiva 2006/113/EZ o potrebnoj kvaliteti vode za uzgoj školjkaša (kodificirana verzija)
- Direktiva 2006/44/EZ o kvaliteti slatkih voda koje zahtijevaju zaštitu i poboljšanje statusa neophodnih za uzgoj riba (kodificirana verzija)
- Direktiva 2006/7/EZ o kvaliteti vode za kupanje
- Direktiva 98/83/EZ o kvaliteti vode za piće
- Direktiva 91/676/EEZ o zaštiti voda od onečišćenja izazvanih nitratima iz poljoprivrede
- Direktiva 91/271, o pročišćavanju komunalnih otpadnih voda
- Direktiva 2006/118/EZ o zaštiti podzemnih voda od onečišćenja i pogoršanja njihova statusa
- Direktiva 2007/60/EZ o procjeni i upravljanju rizicima od poplava

Zakon o vodama (153/09, 130/11, 56/13, 14/14) i Zakon o financiranju vodnog gospodarstva (NN 153/09, 56/13) predstavljaju temeljni pravni okvir za upravljanje vodama u Republici Hrvatskoj, kao i brojni međunarodni i bilateralni ugovori. Zakon o vodama je usklađen s odredbama Okvirne direktive o vodama.

Temeljni strateški dokument je Strategija upravljanja vodama (NN 91/08). Ostali ključni planski dokumenti iz područja upravljanja vodama su Plan upravljanja vodnim područjima koji se donosi za šestogodišnje razdoblje, Plan upravljanja vodama te posebni planovi (npr. Državni plan obrane od poplava NN 84/10, Plan intervencija kod iznenadnog onečišćenja mora NN 92/08 itd.). Obzirom na širinu područja, ovdje se donosi pregled samo propisa iz područja zaštite voda.

Provedbeni propisi

Na snazi su:

- Odluka o popisu državnih voda (NN 20/96)
- Uredba o klasifikaciji voda (NN 77/98, 137/08)
- Uredba o opasnim tvarima u vodama (NN 78/98, 137/08)
- Državni plan za zaštitu voda (NN 8/99)
- Popis izabраниh stručno i tehnički osposobljenih pravnih i fizičkih osoba za otklanjanje posljedica nastalih u slučajevima iznenadnog zagađenja (NN 103/01, 22/05)
- Pravilnik o posebnim uvjetima koje moraju ispunjavati pravne osobe koje obavljaju djelatnosti odvodnje otpadnih voda (NN 93/96, 53/97, 102/97)
- Uputa za vođenje evidencije o učestalosti ispuštanja u vode opasnih i štetnih tvari (NN 9/90)
- Plan intervencija kod iznenadnog onečišćenja mora u Republici Hrvatskoj (NN 8/97)
- Pravilnik o graničnim vrijednostima pokazatelja, opasnih i drugih tvari u otpadnim vodama (NN 40/99, 6/01, 14/01)
- Pravilnik o utvrđivanju zona sanitarne zaštite izvorišta (NN 55/02)
- Uredba o standardima kakvoće mora na morskim plažama (NN 33/96)

kao i propisi koji uređuju pitanja vodnih naknada:

- Uredba o visini vodnog doprinosa (NN 78/10, 76/11, 19/12, 151/13)
- Uredba o visini naknade za uređenje voda (NN 24/06, 20/07, 82/10, 108/13)
- Odluka o visini naknade za melioracijsku odvodnju (NN 14/06, 20/07)
- Odluka o visini naknade za korištenje voda (NN 62/00, 94/07)
- Odluka o visini naknade za zaštitu voda (NN 58/00)
- Pravilnik o obračunavanju i plaćanju naknade za korištenje voda (NN 29/01)
- Pravilnik o obračunavanju i plaćanju naknade za zaštitu voda (NN 83/10, 160/13)
- Pravilnik o obračunavanju i plaćanju vodnog doprinosa (NN 30/06, 142/06)
- Naredba o načinu uplaćivanja prihoda proračuna, obveznih doprinosa te prihoda za financiranje drugih javnih potreba u 2014. godini (NN 95/14)
- Odluka o visini i načinu obračuna naknade za vađenje pijeska i šljunka (NN 110/96)
- Iskaz mjera za obračun vodnog doprinosa
- Pravilnik o postupku i obavljanju obveznog informiranja javnosti i sudjelovanja korisnika voda u pripremi planova upravljanja vodama

- Uredba o opasnim tvarima u vodama (NN 137/08),
- Uredba o izmjenama i dopunama uredbe o klasifikaciji voda (NN 137/08)

GDJE DO INFORMACIJA U HRVATSKOJ?		
Područje	Nadležno tijelo	
	Državna razina	Regionalna razina
Upravljanje vodama, financiranje zaštite voda	Ministarstvo zaštite okoliša i prirode, Republike Austrije 14, 10000 Zagreb, www.mzoip.hr	
	Ministarstvo poljoprivrede Uprava vodnog gospodarstva Ulica Grada Vukovara 220, 10000 Zagreb www.mps.hr	
	Agencija za zaštitu okoliša, Trg maršala Tita 8, 10000 Zagreb, www.azo.hr	Upravni odjel županije i/ili velikog grada nadležan za zaštitu okoliša i komunalno gospodarstvo

3.5. Kontrola industrijskog onečišćenja i upravljanje rizicima

Zakonodavstvo Europske unije u području kontrole industrijskog onečišćenja i upravljanja rizicima čini:

- Direktiva 2010/75/EC Europskog parlamenta i Vijeća od 24. studenog 2010. o industrijskim emisijama (integrirano sprječavanje i kontrola onečišćenja)
- Direktiva 2003/105/EC Europskog parlamenta i Vijeća od 16.12.2003 kojom se zamjenjuje Direktiva 96/82/EC o kontroli opasnosti od velikih nesreća koje uključuju opasne tvari
- Direktiva 2012/18/EC Europskog parlamenta i Vijeća od 4. srpnja 2012. kojom se zamjenjuje Direktiva 96/82/EC o kontroli opasnosti od velikih nesreća koje uključuju opasne tvari

Pravni okvir za uspostavu cjelovitog sustava sprečavanja, nadziranja i onečišćenja okoliša u Republici Hrvatskoj je Zakon o zaštiti okoliša (NN 82/94, 110/07, 80/13).

Provedbeni propisi

Na snazi su:

- Pravilnik o Katastru emisija u okoliš (NN 36/96)
- Pravilnik o znaku zaštite okoliša (NN 64/96, NN 70/06)
- Plan intervencija u zaštiti okoliša (NN 82/99, 86/99, 12/01)
- Pravilnik o metodologiji za izradu procjena ugroženosti i planova zaštite i spašavanja (NN 38/08, 118/12, 30/14, 67/14)
- Pravilnik o registru onečišćivanja okoliša (NN 35/08)
- Pravilnik o Očevidniku uporabnih dozvola kojima su utvrđeni objedinjeni uvjeti zaštite okoliša i rješenja o objedinjenim uvjetima zaštite okoliša za postojeća postrojenja (NN 113/08)
- Uredba o sprječavanju velikih nesreća koje uključuju opasne tvari (NN 114/08)
- Uredba o postupku utvrđivanja objedinjenih uvjeta zaštite okoliša (NN 114/08)
- Uredba o uključivanju organizacija u sustav upravljanja okolišem i neovisnog ocjenjivanja (NN 114/08)

GDJE DO INFORMACIJA U HRVATSKOJ?

Područje	Nadležno tijelo	
	Državna razina	Regionalna razina
Kontrola industrijskog onečišćenja	Ministarstvo zaštite okoliša i prirode, Republike Austrije 14, 10000 Zagreb, www.mzoip.hr	
	Agencija za zaštitu okoliša, Trg maršala Tita 8, 10000 Zagreb, www.azo.hr	
Upravljanje rizicima i sprječavanje velikih nesreća	Ministarstvo zaštite okoliša i prirode, Republike Austrije 14, 10000 Zagreb, www.mzoip.hr Državna uprava za zaštitu i spašavanje, Nehajska 5, 10000 Zagreb, www.duzs.hr	Upravni odjel županije i/ili velikog grada nadležan za zaštitu okoliša

3.6. Kemikalije

Najvažnije područje zakonodavstva EU u svezi kontrole kemikalija jest područje testiranja i obavještanja o kemikalijama i preparatima. Ostala područja uključuju genetski modificirane organizme (GMO), eksperimente na životinjama, dobru laboratorijsku praksu, te direktive ili uredbe kojima se kontroliraju proizvodi.

Zakonodavstvo Europske unije u području kontrole kemikalija sastoji se od slijedećih direktiva i uredbi:

- Uredba 1272/2008 Europskog parlamenta i Vijeća od 16. siječnja 2008. o razvrstavanju, obilježavanju i pakiranju opasnih tvari i mješavina, kojom se mijenjaju i opozivaju Direktiva 67/548/EEC o razvrstavanju, pakiranju i obilježavanju opasnih tvari i Uredba REACH 1907/2006. Uredba će biti na snazi od 1. siječnja 2015. što će označiti uvođenje Međunarodno usklađenog sustava razvrstavanja i obilježavanja opasnih tvari (Globally Harmonised System of Classification and Labelling of Chemicals – GHS).
- Direktiva 2013/21/EC od 13. svibnja 2013. kojom se mijenja Direktiva 67/548/EEC i Direktiva 1999/45/EC vezana za usklađivanje zakona, uredbi i administrativnih procedura

- u zemljama članicama u svezi razvrstavanja, pakiranja i obilježavanja opasnih tvari;
- Uredba 528/2012 Europskog parlamenta i Vijeća od 22. svibnja 2012. o stavljanju biocidnih proizvoda na tržište, kojom se opoziva Direktiva 98/EEZ izmjenjena uredbama 736/2013; 837/2013 i 334/2014
 - Direktiva 2004/9/EZ o pregledu i provjeri dobre laboratorijske prakse izmjenjena uredbom 219/2009
 - Direktiva 2004/10/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 11. veljače 2004. o usklađivanju zakona i ostalih propisa u vezi s primjenom načela dobre laboratorijske prakse i provjeri njihove primjene u ispitivanju kemijskih tvari
 - Direktiva 91/692/EZ, Uredba Vijeća 1882/2003/EC i Uredba 807/2003/EZ kojom se mijenja i opoziva Direktiva Vijeća 87/217/EZ od 19. ožujka 1987. o prevenciji i smanjenju onečišćenja okoliša azbestom, izmjenjena uredbom 1882/2003
 - Direktiva 2001/18/EZ o namjernom ispuštanju genetički modificiranih organizama u okoliš, kojom se opoziva Direktiva Vijeća 90/220/EEZ izmjenjena direktivom 2008/27/EC; uredbama 1829/2003 i 1830/2003; odlukom komisije 24. srpnja 2002.
 - Direktiva 2009/41/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 6. svibnja 2009. o ograničenoj uporabi genetski modificiranih mikroorganizama
 - Direktiva 2010/63/EZ kojom se zamjenjuje Direktiva 86/609/EZ o eksperimentima na životinjama izmjenjena uredbom 1005/2009
 - Uredba EZ 2037/2000 o tvarima koje oštećuju ozonski omotač kojom se zamjenjuje Uredba EZ 3093/94
 - Uredba (EZ) br. 689/2008 Europskog parlamenta i Vijeća od 17. lipnja 2008. o izvozu i uvozu opasnih kemikalija

Zakon o kemikalijama (NN 18/13) kojim su uređeni proizvodnja, promet i korištenje opasnih kemikalija jamči najviši standard zdravstvene zaštite u Republici Hrvatskoj, pri čemu gospodarski interesi moraju biti podređeni zaštiti zdravlja ljudi i zaštiti okoliša. Uz Zakon o kemikalijama, donesen je i Zakon o biocidnim pripravcima (NN 63/07, 35/08, 56/10) koji uređuje stavljanje na tržište i uporaba biocidnih pripravaka te Zakon o gospodarenju kemikalijama sadržanim u Konvenciji o zabrani razvijanja, proizvodnje, gomilanja i korištenja kemijskog oružja i o njegovu uništenju (NN 127/13).

Provedbeni propisi:

Na snazi su:

- Pravilnik o dokumentaciji za ocjenu aktivne tvari u biocidnim pripravcima, dokumentaciji za ocjenu biocidnih pripravaka, postupcima ocjenjivanja biocidnih pripravaka i njihove

uporabe te o vrstama biocidnih pripravaka s njihovim opisima i jedinstvenim načelima za ocjenjivanje biocidnih pripravaka (NN 90/08)

- Pravilnik o dobroj laboratorijskoj praksi (NN 51/06, 38/08, 73/12)
- Pravilnik o postojećim tvarima (NN 61/08)
- Pravilnik o popisu aktivnih tvari u biocidnim pripravcima (NN 90/08)
- Pravilnik o popisu postojećih aktivnih tvari dopuštenih u biocidnim pripravcima (NN 90/08, 28/09, 31/11, 26/13, 5/14)
- Pravilnik o popisu postojećih aktivnih tvari koje nisu dopuštene u biocidnim pripravcima (NN 90/08, 28/09, 36/10, 31/11, 39/12, 18/13).

GDJE DO INFORMACIJA U HRVATSKOJ

Područje	Nadležno tijelo	
	Državna razina	Regionalna razina
Kemikalije	Ministarstvo zdravlja, Ksaver 200a, 10000 Zagreb, www.zdravlje.hr	Upravni odjel županije i/ili velikog grada nadležan za zaštitu okoliša
	Hrvatski zavod za toksikologiju i antidoping, Borongajska 83g, 10000 Zagreb, www.hzt.hr	Županijski zavod za javno zdravstvo
	Hrvatski zavod za javno zdravstvo, Rockefellerova 7, 10000 Zagreb, www.hzjz.hr	

3.7. Buka

Kontrola izloženosti buci u Europskoj uniji regulirana je Direktivom 2002/49/EZ o utvrđivanju i upravljanju bukom okoliša. Prema toj direktivi zemlje članice su dužne izraditi karte buke te akcijske planove za upravljanje bukom i njenim učincima, uključujući i mjere za smanjenje razine buke.

U Republici Hrvatskoj buka je regulirana Zakonom zaštiti od buke (NN 20/03, 30/09, 55/13, 153/13), Pravilnikom o načinu izrade i sadržaju karata buke i akcijskih planova (NN 05/07) te Pravilnikom o načinu izrade i sadržaju karata buke i akcijskih planova te o načinu izračuna dopuštenih indikatora buke (NN 75/09).

GDJE DO INFORMACIJA U HRVATSKOJ		
Područje	Nadležno tijelo	
	Državna razina	Regionalna razina
Buka	Ministarstvo zdravlja, Ksaver 200a, 10000 Zagreb, www.zdravlje.hr	Upravni odjel županije i/ili velikog grada nadležan za zaštitu okoliša
	Hrvatski zavod za javno zdravstvo, Rockefellerova 7, 10000 Zagreb, www.hzjz.hr	Županijski zavod za javno zdravstvo

3.8. Zaštita prirode

Zakonodavstvo iz područja zaštite prirode u Europskoj uniji obuhvaća slijedeće direktive, odnosno uredbe:

- Direktiva 2009/147/EZ o zaštiti divljih ptica, kodificirana verzija kojom se uvode izmjene u Direktivu 79/409/EZ
- Direktiva 92/43/EZ o očuvanju prirodnih staništa i divljih i životinjskih vrsta, konsolidirana verzija na snazi od 1. siječnja 2007.
- Direktiva 1999/22/EZ o držanju divljih životinja u zoološkim vrtovima

- Uredba Vijeća br. 338/97 od 9. prosinca 1996. o zaštiti divljih biljnih i životinjskih vrsta putem reguliranja trgovine tim vrstama (CITES)
- Uredba Vijeća br. 3254/91 o zabrani upotrebe stupica na području Zajednice

U Republici Hrvatskoj područje zaštite prirode regulirano je Zakonom o zaštiti prirode (NN 70/2005, 139/08, 57/11, 80/13). Ovim Zakonom zaštita prirode postala je obveza za sve ustanove i/ili pravne osobe koje se bave korištenjem prirodnih dobara (u poljoprivredi, šumarstvu, vodnom gospodarstvu).

Temeljni strateški dokument je „Strategija i akcijski plan zaštite biološke i krajobrazne raznolikosti Republike Hrvatske“ (NN 81/99).

4. Obveze malih i srednjih poduzeća temeljem zakonodavstva o zaštiti okoliša u Republici Hrvatskoj

Obveze koje proizlaze iz zakonodavstva zaštite okoliša mogu se podijeliti prema fazama poslovnog procesa: **1. faza – pokretanje posla** i **2. faza – uhodan rad**.

1. Prilikom pokretanja posla poduzetnici trebaju ishoditi nužne suglasnosti, ovlaštenja i/ili dozvole i slično od nadležnog tijela za obavljanje poslova, ovisno o djelatnosti kojom se bave.

Primjer: Gospodarenje otpadom – Zakon o održivom gospodarenju otpadom NN (94/13) (čl. 84., 85. i 86.) obvezuje pravne i fizičke osobe registrirane za djelatnost skupljanja, oporabe, zbrinjavanja, obrade, trgovanja i prijevoza otpada, da prije početka obavljanja navedenih djelatnosti pribave propisanu dozvolu. Ministarstvo zaštite okoliša i prirode nadležno je za izdavanje dozvole za gospodarenje opasnim otpadom i postupke termičke obrade neopasnog otpada dok Uredi državne uprave u županijama, odnosno Gradu Zagrebu izdaju dozvole za gospodarenje komunalnim otpadom, neopasnim proizvodnim, uključujući posebne kategorije otpada te termičku obradu otpada (osim spaljivanje i suspaljivanje).

Osoba registrirana za obavljanje djelatnosti prijevoza/posredovanja/izvoza neopasnog otpada može započeti obavljati djelatnost prijevoza/posredovanja izvoza tek nakon što se upiše u Očevidnik prijevoznika/posrednika/izvoznika Ministarstva zaštite okoliša i prirode i pribavi potvrdu o upisu u Očevidnik (čl. 124)

Ukoliko na samom početku poduzetnik planira zahvat za kojeg je obvezna procjena utjecaja na okoliš, treba pokrenuti postupak procjene utjecaja na okoliš izradom studije utjecaja na okoliš. Izrađivači studije su pravne osobe koje su ovlaštene od Ministarstva zaštite okoliša i prirode za obavljanje stručnih poslova zaštite okoliša.

2. Tijekom uhodanog rada obveznici imaju više obveza koje se mogu grupirati na slijedeći način: 1. praćenje stanja okoliša, 2. izvješćivanje, 3. financiranje zaštite okoliša, 4. odgovornost za štetu u okolišu, 5. obveze u slučaju nepoštivanja zakona i propisa.

Primjer: Gospodarenje otpadom

1. Praćenje stanja okoliša: Proizvođač otpada mora voditi očevidnik o nastanku i tijeku otpada. Podaci u očevidniku trebaju biti ažurni i potpuni, a poduzetnici

podatke iz očevidnika trebaju čuvati pet godina (npr. prijavni i prateći listovi za neopasni i opasni otpad). Za ispuštanje onečišćujućih tvari u zrak, vode i/ili more i tlo, poduzetnik mora putem stručnih i za to osposobljenih osoba provesti mjerenja emisija iz postrojenja i voditi o tome propisane očevidnike.

2. Izvješćivanje: Podatke iz očevidnika poduzetnik je obavezan dostavljati na propisanim obrascima i u propisanim rokovima nadležnom upravnom tijelu u županiji odnosno Gradu Zagrebu, Agenciji za zaštitu okoliša i/ili Fondu za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost (npr. prateći listovi se dostavljaju skupljaču, skupljač ih prosljeđuje obrađivaču koji ih potom šalje Uredu državne uprave u županiji za neopasni otpad, a Agenciji za zaštitu okoliša za opasni otpad).

Pored opisanog načina izvješćivanja, postoji i obavješćivanje kada poduzetnik obavještava nadležno tijelo o određenom stanju/okolnostima te traži npr. suglasnost. Proizvođač otpada namijenjenog uporabi ili zbrinjavanju može vlastiti proizvedeni otpad privremeno skladištiti unutar svojeg poslovnog prostora, najduže godinu dana računajući od dana proizvodnje tog otpada. Ukoliko ne postoje mogućnosti za uporabu ili zbrinjavanje vlastitog proizvedenog otpada u roku godine dana na temelju Zakona o održivom gospodarenju otpadom (čl. 47) proizvođač otpada dužan je ishoditi suglasnost Ministarstva kojom se omogućuje privremeno skladištenje unutar poslovnog prostora i to najduže do tri godine od dana proizvodnje otpada.

3. Financiranje zaštite okoliša: poduzetnici su obveznici plaćanja niza naknada koje za cilj imaju financiranje zaštite okoliša ovisno o djelatnosti kojom se bave. Primjerice, proizvođači proizvodnog opasnog otpada te oni koji odlažu neopasni proizvodni (industrijski) otpad na odlagališta obveznici su naknade na opterećivanje okoliša otpadom.
4. Odgovornost za štetu u okolišu: Za djelatnosti koje predstavljaju rizik za okoliš, tvrtka odgovara za prouzročenu štetu u okolišu po dokazanoj krivnji ili nemarnom djelovanju.
5. Za slučaj utvrđene povrede zakonodavstva, propisane su kaznene odredbe (plaćanje novčanih kazni za prekršaje), a inspekcija ima pravo izdati i prekršajni nalog, podnijeti kaznenu prijavu itd.

Poduzetnici imaju određene obveze vezane za obavljanje inspekcijskog nadzora (vidi poglavlje Horizontalno zakonodavstvo i obveze iz Zakona o zaštiti okoliša). Ova problematika je uređena čl. 224. Zakona o zaštiti okoliša, a predmet inspekcijskog nadzora je utvrđen čl. 228. Poduzetnik ima pravo na žalbu i upravni spor temeljem čl. 250. Zakona.

Ukoliko tijekom rada poduzetnik, čija djelatnost spada u zahvate za koje je obvezna procjena utjecaja na okoliš, odluči izvršiti rekonstrukciju kojom se povećava površina, veličina, proizvodni kapacitet i/ili snaga, mijenja tehnološki postupak, proizvodni program ili pogonski energent za više od 30% te u slučaju uklanjanja ili prestanka rada djelatnosti, mora ponovo provesti postupak procjene utjecaja na okoliš.

Ključne obveze za poduzetnike/obrtnike koje proizlaze iz Zakona o zaštiti zraka (NN 47/14) uključuju:

1. obvezu osiguranja praćenja kakvoće zraka prema rješenju o prihvatljivosti zahvata za okoliš ili rješenju o objedinjenim uvjetima zaštite okoliša sukladno Zakonu o zaštiti okoliša (čl. 32)
2. snošenje troškova mjerenja odnosno procjene onečišćenja (čl. 33)
3. onečišćivači, odnosno vlasnici i/ili korisnici pokretnih i nepokretnih izvora onečišćenja dužni su osigurati praćenje emisija onečišćujućih tvari i o voditi evidenciju o rezultatima mjerenja emisija, upotrebljivom gorivu i otpadu koji se koristi u procesu suspaljivanja, te dostaviti podatke Agenciji za zaštitu okoliša za potrebe Registra onečišćivanja okoliša (čl. 38, čl. 39)
4. u slučaju zahvata odnosno rekonstrukcije postrojenja na područjima I. kategorije kakvoće zraka, ne smije se ugroziti postojeća kakvoća zraka, a građevinska, lokacijska i uporabna dozvola za postrojenja na području II. kategorije kakvoće zraka se izdaje ukoliko se radi o zamjeni postojećeg postrojenja postrojenjem povoljnijim za utjecaj na kakvoću zraka te ako se postupkom procjene utjecaja na okoliš utvrdi da kakvoća zraka neće biti narušena (čl. 42)
5. onečišćivač je dužan provesti i financirati mjere smanjenja onečišćenja zraka iz Akcijskog plana za poboljšanje kakvoće zraka (čl. 46)
6. pravna osoba može obavljati djelatnost ispitnog laboratorija za praćenje kakvoće zraka i emisija onečišćujućih tvari iz nepokretnih izvora ako za tu svrhu dobije dozvolu Ministarstva zaštite okoliša i prirode (čl. 54), odnosno ispuni uvjete potrebne za dobivanje dozvole (čl. 55)
7. vlasnik i/ili korisnik izvora onečišćenja može samostalno obavljati djelatnost praćenja kakvoće zraka ili emisija onečišćujućih tvari unutar svoje djelatnosti, ako prethodno ishodi dozvolu Ministarstva (čl. 58)
8. pravna osoba koja je dobila dozvolu za obavljanje djelatnosti praćenja kakvoće zraka mora obavljati takve poslove kvalitetno, odgovorno i nepristrano (čl. 59)
9. trgovac i/ili poduzetnik koji stavlja na tržište Republike Hrvatske ili koristi za svoje potrebe kontrolirane tvari i fluorirane stakleničke plinove, dužan je FZOEU uplatiti

naknadu za pokriće troškova prikupljanja, obnavljanja, uporabe i uništavanja tih tvari (čl. 66)

10. pravna ili fizička osoba (obrtnik) može obavljati djelatnost prikupljanja, provjere propuštanja, ugradnje i servisiranja uređaja i opreme koji sadrže kontrolirane tvari ili fluorirane stakleničke plinove (rashladni i klimatizacijski uređaji, dizalice topline, protupožarni sustavi, aparati za gašenje požara), ako prethodno ishodi dozvolu Ministarstva (čl. 67) te pri tome zadovolji uvjete potrebne za dobivanje dozvole (čl. 67)
11. prikupljene kontrolirane tvari i fluorirane stakleničke plinove koji se ne mogu obnoviti u postupku održavanja, popravljavanja ili isključivanja proizvoda iz uporabe moraju se predati pravnim osobama koje posjeduju odgovarajuću jedinicu za prikupljanje, obnavljanje ili uporabu tih proizvoda (čl. 68)
12. pravne i fizičke osobe (obrtnici) koje obavljaju djelatnost uvoza i izvoza i stavljanja na tržište Republike Hrvatske kontrolirane tvari i/ili fluorirane stakleničke plinove moraju se upisati u Registar Agencije za zaštitu okoliša (čl. 69)
13. pravna ili fizička osoba (obrtnik) koja obavlja djelatnost servisiranja rashladnih i klimatizacijskih uređaja, opreme, protupožarnih sustava i aparata za gašenje požara mora voditi očevidnik o preuzetim količinama kontroliranih tvari ili fluoriranih stakleničkih plinova te dostaviti podatke iz očevidnika Agenciji za zaštitu okoliša do 31. siječnja tekuće godine za prethodnu kalendarsku godinu (čl. 71)
14. radnici koji obavljaju djelatnosti prikupljanja, provjere propuštanja, servisiranja rashladnih, klimatizacijskih i protupožarnih sustava, te koji prikupljaju otapala, fluorirane tvari i/ili stakleničke plinove iz klimatizacijskih sustava u motornim vozilima, moraju proći odgovarajuće usavršavanje i položiti stručni ispit (čl. 72)

Ključne obveze za poduzetnike/obrtnike koje proizlaze iz Zakona o održivom gospodarenju otpadom (NN 94/13) obuhvaćaju:

1. obveza tvrtki koje svojom djelatnošću stvaraju otpad je uporaba otpada. Uporaba otpada se provodi u skladu s načelima i načinima gospodarenja otpadom prema odredbama Zakona o održivom gospodarenju otpadom (čl. 8, čl. 6). Uporaba otpada je svaki postupak čiji je glavni rezultat uporaba otpada u korisne svrhe kada otpad zamjenjuje druge materijale koji se unače upotrijebili u te svrhe (čl. 4).
1. obvezu kategorizacije otpada prema svojstvima, porijeklu, mjestu nastanka i koncentraciji opasnih tvari u otpadu (čl. 12)
2. uklanjanje otpada ukoliko je otpad nepropisno odložen (čl. 36)
3. proizvođač proizvoda je dužan planirati razvoj, proizvodnju, oglašavanje i korištenje ambalaže s najmanjim negativnim učinkom na zdravlje i okoliš, te poticati primjenu

okolišno prihvatljivih tehnologija, ponovnu uporabu i reciklažu proizvoda kroz informiranje potrošača o svojstvima proizvoda i ambalaže (čl. 42)

4. proizvođači posebnih kategorija otpada moraju se upisati u Registar gospodarenja posebnim kategorijama otpada kojeg vodi FZOEU (čl. 43)
5. proizvođač otpada, odnosno posjednik otpada dužan je predati svoj otpad osobi koja obavlja djelatnost gospodarenja otpadom, odnosno obraditi sam svoj otpad (čl. 46), voditi Očevidnik o nastanku i tijeku otpada za svaku pojedinu vrstu otpada i čuvati podatke iz Očevidnika najmanje pet godina (čl. 45). Pravna i fizička osoba-obrtnik može, nakon upisa u odgovarajući očevidnik, u sklopu svoje osnovne djelatnosti, započeti i obavljati postupak skladištenja vlastitog proizvodnog otpada ili energetske oporabe određenog neopasnog otpada (čl. 84).
2. pravna osoba koja je proizvođač otpada i zapošljava 50 i više osoba dužna je imenovati povjerenika za otpad i zamjenika povjerenika, koji će u slučaju spriječenosti povjerenika izvršavati njegove obveze. Povjerenik je dužan nadzirati provedbu propisa o gospodarenju otpadom, utvrđivati nedostatke i obavještavati vlasnika, odnosno odgovornu osobu u pravnoj osobi, organizirati provedbu propisa o otpadu kod pravne osobe iz stavka 1. ovoga članka na odgovarajući način, savjetovati vlasnika, odnosno odgovornu osobu u pravnoj osobi u svim pitanjima gospodarenja otpadom koja se tiču te pravne osobe (čl. 46).
3. tvrtka je obvezna dostaviti informaciju o imenovanju povjerenika, odnosno zamjenika za otpad Agenciji za zaštitu okoliša. Rok za imenovanje povjerenika i zamjenika je dvije godine od stupanja na snagu Zakona za održivo gospodarenje otpadom, odnosno do 24. srpnja 2015. Povjerenik i zamjenik su dužni ishoditi potvrdu Ministarstva zaštite okoliša i prirode o provedenoj izobrazbi za gospodarenje otpadom. Potvrda se izdaje na razdoblje od 5 godina (čl. 52).
4. proizvođač otpada dužan je skladištiti vlastiti proizvedeni otpad na mjestu nastanka odvojeno po vrstama otpada, na način koji ne dovodi do miješanja otpada i koji omogućuje obradu otpada, u skladištu vlastitog proizvedenog otpada, i to najdulje do jedne godine od nastanka otpada (čl. 47)
5. proizvođač otpada koji stvara 200 ili više kilograma opasnog otpada godišnje na određenoj lokaciji, dužan je izraditi plan gospodarenja otpadom proizvođača otpada za određenu lokaciju (čl. 48). Proizvođač otpada dužan je izraditi plan iz stavka 1. ovoga članka u roku od godine dana od dana početka rada, odnosno u roku od tri mjeseca nakon što je prvi put proizveo 200 i više kilograma opasnog otpada u godinu dana.
6. ako poduzetnik/posjednik otpada predaje opasni otpad za koji ne posjeduje deklaraciju o svojstvima otpada ili je količina otpada veća od jedne tone, dužan

- je, uz prateći list, predati izvješće o ispitivanju svojstava tog otpada ne starije od 12 mjeseci računajući od dana kada je provedeno ispitivanje svojstava otpada, ako nije drukčije propisano propisom kojim se uređuje gospodarenje posebnom kategorijom otpada. Ako je količina opasnog otpada poznatog sastava manja od jedne tone, posjednik opasnog otpada dužan je uz prateći list ovlaštenoj osobi predati i deklaraciju o svojstvima otpada (čl. 49).
7. proizvođači otpadnih ulja ne smiju se miješati s drugim uljima, otpadnim tvarima i drugim vrstama otpada, ako to miješanje onemogućuje njihovu odgovarajuću obradu (čl. 57)
 8. u slučaju odlaganja građevinskog otpada, osoba koja ga odlaže dužna je FZOEU plaćati naknadu za odlaganje građevinskog otpada te FZOEU dostaviti podatke o masi/količini odloženog građevinskog otpada do 31. ožujka tekuće godine za proteklu kalendarsku godinu (čl. 58)
 9. posjednik građevinskog otpada koji nastaje tijekom izvođenja građevinskih radova, rekonstrukcije ili održavanja dužan je takvim otpadom gospodariti prema načelima gospodarenja posebnim kategorijama otpada (čl. 58), a ukoliko građevinski otpad sadrži azbest, posjednik ga je dužan predati osobi ovlaštenoj za preuzimanje tog otpada (čl. 59)
 10. proizvođač proizvoda od kojeg nastaje posebna kategorija otpada dužan je plaćati naknadu za rad sustava gospodarenje posebnim kategorijama otpada te voditi evidenciju o količinama isporučenih/proizvedenih proizvoda od kojih nastaje posebna vrsta otpada (čl. 74)
 11. pravna ili fizička osoba – obrtnik može obavljati djelatnost prijevoza i trgovine otpada, te djelatnost posredovanja u gospodarenju otpadom ako je upisana u Očevidnik prijevoznika otpada, Očevidnik trgovaca otpadom odnosno Očevidnik posrednika u gospodarenju otpadom. (čl. 110, 111, 112).
 12. pravna ili fizička osoba – obrtnik može privremeno skladištiti vlastiti proizvodni otpad u količini većoj od 150 t neopasnog otpada, odnosno 200 kg opasnog otpada ako je upisana u Očevidnik određenih osoba koje skladište vlastiti proizvodni otpad. U Očevidnik određenih osoba koje skladište vlastiti proizvodni otpad upisat će se osoba ako uz zahtjev dostavi dokaze da raspolaže odgovarajućim spremnicima i prostorom za privremeno skladištenje vlastitog proizvodnog otpada u sklopu građevine u kojoj obavlja osnovnu djelatnost, te dokaz o imenovanju osobe odgovorne za gospodarenje otpadom (čl. 114).
 13. pravna ili fizička osoba – obrtnik te poljoprivrednik može obavljati postupak energetske oporabe određenog neopasnog otpada (npr. biljni otpad iz šumarstva, poljoprivredne proizvodnje i prehrambene industrije, drveni otpad, otpad od pluta)

- , ako je upisana u Očevidnik energetskih oporabiljela određenog otpada (čl. 115).
14. pravna ili fizička osoba – obrtnik koja obavlja uvoz i/ili izvoz otpada koji ne podliježe notifikacijskom postupku dužna je upisati se u Očevidnik uvoznika otpada koji ne podliježe notifikacijskom postupku, odnosno Očevidnik izvoznika otpada koji ne podliježe notifikacijskom postupku i dužan je do 1. ožujka tekuće godine, dostavljati Agenciji izvješće o vrstama i količinama uvezenog i izvezenog otpada u prethodnoj kalendarskoj godini (čl. 121)
 15. Ako se u provedbi inspekcijskog nadzora utvrde nedostaci i nepravilnosti u radu, inspektor ukazuje pravnoj i fizičkoj osobi nad kojom se provodi nadzor na nedostatke i nepravilnosti i određuje rok njihovog otklanjanja. Osoba nad kojom je proveden nadzor obvezna je pisano obavijestiti inspektora o poduzetim mjerama, u roku koji nije duži od 7 dana od dana njihova utvrđenja (čl. 147).

Iz Zakona o vodama (NN 14/14) za poduzetnike proizlaze slijedeće obveze:

1. pravne i fizičke osobe mogu ispuštati otpadne vode u okviru propisanih graničnih vrijednosti emisija (čl. 60)
2. pravne i fizičke osobe koje pri obavljanju svoje djelatnosti unose, ispuštaju ili odlazu opasne ili druge onečišćujuće tvari u vode, dužne su te tvari prije ispuštanja u građevine javne odvodnje ili drugi prijemnik, djelomično ili potpuno odstraniti (čl. 61) te redovno dostavljati Hrvatskim vodama podatke o uzorkovanju i sastavu ispuštenih otpadnih voda (čl. 66)
3. Za svako korištenje voda koje prelazi opseg općeg korištenja voda, odnosno slobodnog korištenja voda, potreban je ugovor o koncesiji ili vodopravna dozvola za korištenje voda (čl. 79)
4. Pravne i fizičke osobe koje zahvaćaju vode, osim pri općem korištenju voda i slobodnom korištenju voda, obvezne su voditi očevidnik o količinama zahvaćene vode i o tome dostavljati podatke Hrvatskim vodama (čl. 80).
5. Pravne i fizičke osobe koje moraju imati vodopravnu dozvolu za ispuštanje otpadnih voda ili rješenje o objedinjenim uvjetima zaštite okoliša, obvezni su osigurati redovito uzorkovanje i ispitivanje sastava otpadnih voda te o tome voditi očevidnik. Pravne i fizičke osobe koje, tijekom jednoga dana ili u kraćem vremenu u kojem se odvija tehnološki postupak, ispuštaju otpadne vode u prosjeku deset litara u sekundi (10 l/s) dužne su imati, koristiti, održavati u ispravnom stanju, uređaj za mjerenje protoka vode i za automatsko uzimanje uzoraka pri promjeni protoka vode te ga učiniti svakodobno dostupnim vodnom nadzoru (čl. 65).
6. Pravne osobe koje moraju imati vodopravnu dozvolu za ispuštanje otpadnih voda ili

rješenje o objedinjenim uvjetima zaštite okoliša su dužne izraditi Plan mjera za slučaj izvanrednih onečišćenja voda (čl. 70) te u slučaju pojave iznenadnog onečišćenja voda bez odgađanja obavijestiti Državnu upravu za zaštitu i spašavanje (čl. 72) i snositi troškove sprječavanja i uklanjanja onečišćenja voda (čl. 73).

7. Pravne i fizičke osobe dužne su otpadne vode ispuštati u građevine javne odvodnje ili u individualne sustave odvodnje otpadnih voda (čl. 67)
8. ukoliko pri rudarskim radovima, iskopu tunela, bušenju tla i drugim radovima naiđe na podzemne vode, pravna osoba je dužna o tome obavijestiti Hrvatske vode u roku 48 sati od pronalaska vode (čl. 82)
9. U slučaju provođenja određenih zahvata u prostoru, pravna osoba mora udovoljiti vodopravnim uvjetima, vodopravnom mišljenju odnosno ishoditi vodopravnu potvrdu odnosno vodopravnu dozvolu koju izdaju Hrvatske vode (čl. 143, 148, 149, 151)

Zakonom o financiranju vodnog gospodarstva (NN 56/13) za poduzetnike su propisane slijedeće obveze:

1. obveza plaćanja naknade za zaštitu voda za pravne osobe: koje ispuštaju otpadne vode temeljem vodopravne dozvole ili rješenja o objedinjenim uvjetima zaštite okoliša; pri obavljanju gospodarske djelatnosti ispuštaju otpadne vode u sustav javne odvodnje ili u septičke ili sabirne jame, u količini većoj od 30 prostornih metara (m³) dnevno i koje ispuštaju sanitarne i druge otpadne vode, a kojima voda nije isporučena putem građevina javne vodoopskrbe (čl.33)
2. obveza plaćanja naknade za korištenje voda ako pri obavljanju gospodarske djelatnosti zahvaćaju vodu iz tijela površinskih i/ili podzemnih voda radi korištenja u različite svrhe, osim javne vodoopskrbe ili koriste vodnu snagu za proizvodnju električne energije ili za pogon uređaja (čl. 23)
3. u slučaju inspekcijskog nadzora, pravna osoba je dužna vodopravnom inspektoratu osigurati izravan uvid u način obavljanja djelatnosti, dostaviti svu potrebnu dokumentaciju i poduzeti potrebne mjere za uklanjanje utvrđenih nedostataka (čl. 80).

Zakon o kemikalijama (NN 18/13) nalaže poduzetnicima/proizvođačima kemikalija:

1. pobvezu upozoravanja korisnika o opasnim svojstvima kemikalija za zdravlje i okoliš, te na zahtjev korisnika davanje uputa o pravilnom postupanju s kemikalijom i mjerama zaštite zdravlja i okoliša (čl. 5)
2. ispunjenje uvjeta koji sprječavaju i umanjuju opasnost primjene kemikalija za zdravlje ljudi i okoliš, osiguranje zamjene opasnih kemikalija manje opasnim i upisivanje te djelatnosti u sudski, odnosno obrtni registar (čl. 12)

3. ispunjavanje mjera zaštite na radu sukladno propisima zaštite na radu ako se kemikalije koriste u znanstvene ili analitičke svrhe (čl. 15)
4. radnik koji radi s opasnim kemikalijama mora steći znanja o zaštiti od opasnih kemikalija, za što mora dobiti potvrdu ovlaštene ustanove (čl. 17)
5. na radno mjesto na kojem se radi s opasnim kemikalijama ne smije se zaposliti osoba bez uvjerenja o obavljenom zdravstvenom pregledu, a pravna osoba je takvim radnicima dužna osigurati obavljanje periodičnih zdravstvenih pregleda sukladno propisima zaštite na radu te zaštitnu obuču, odjeću i opremu (čl. 19)
6. pravna osoba koja proizvodi/koristi/stavlja na tržište opasne kemikalije mora osigurati sredstva za pružanje prve pomoći i upute o postupcima za sprječavanje ozljeda od izloženosti opasnim kemikalijama (čl. 20)
7. uvoznici/proizvođači kemikalija na teritoriju Republike Hrvatske moraju voditi Očevidnik o kemikalijama koje se unose/proizvode/uvoze na područje Republike Hrvatske te dostavljati zbirne godišnje podatke Hrvatskom zavodu za toksikologiju i antidoping (čl. 24)
8. u slučaju sanitarne inspekcije, pravna osoba mora sanitarnom inspektoru omogućiti obavljanje nadzora te pružiti potrebne podatke (čl. 25)

Obveze poduzetnika prema Zakonu o zaštiti od buke (NN 153/13) su:

1. danonoćno osiguranje provođenja mjera zaštite od buke (čl. 4, 5)
2. ograničenje korištenja elektroakustičkih i akustičkih uređaja na otvorenom u registriranim ugostiteljskim objektima do najkasnije 24 h, ukoliko nije drugačije određeno aktom jedinice lokalne i regionalne samouprave (čl. 6)
3. podmirenje troškova dokazivanja provođenja mjera zaštite od buke u postupku ishođenja rješenja o građenju/uporabne/lokacijske/građevinske dozvole (čl. 9)

Prema Zakonu o zaštiti prirode (NN 80/13), obveze pravnih osoba/poduzetnika su:

1. zabrana korištenja prirodnih dobara na način kojim se oštećuju površinske i podzemne geološke, hidrogeološke i geomorfološke vrijednosti, narušava povoljno stanje divljih vrsta i staništa, smanjuje bioraznoslikost, krajobrazna raznolikost i georaznolikost (čl. 19)
2. dobivanje pozitivne ocjene prihvatljivosti zahvata za prirodu prije izdavanja lokacijske dozvole ili drugog odobrenja (čl. 28)
3. podnošenje nadležnom tijelu (Ministarstvu, odnosno Upravnom tijelu) zahtjev za prethodnom ocjenom utjecaja zahvata na okoliš (čl. 30) o kojoj se nadležno tijelo

mora očitovati u roku 30 dana od zaprimanja zahtjeva

4. nositelj zahvata podnosi zahtjev za Glavnom ocjenom zahvata te snosi troškove njene izrade (čl. 31, 32)
5. provedba kompenzacijskih uvjeta ako je tako utvrđeno rješenjem nadležnog tijela te o tome izvijestiti Ministarstvo i podmiriti sve troškove (čl. 39)
6. ishoditi dozvolu Ministarstva za obavljanje djelatnosti koje mogu narušiti brojnost jedinki neke vrste (čl. 59), uzgajanje strogo zaštićene zavičajne divlje vrste (čl. 82), korištenje divljih vrsta (čl. 64), uvoz/stavljanje na tržište/u prirodu određene strane vrste (čl. 69), ponovno uvođenje zavičajne divlje vrste u prirodu (čl. 74), uzgoj divljih vrsta (čl. 78), za pristup i korištenje genetskog materijala zavičajnih vrsta iz ex-situ i in-situ izvora (čl. 89,96).

5. Gdje do informacija o okolišu u Hrvatskoj?

Horizontalno zakonodavstvo (PUO, SPU, pristup informacijama, sudjelovanje javnosti, izvješćivanje, odgovornost za štetu u okolišu)

Državna razina

Ministarstvo zaštite okoliša i prirode
Republike Austrije 14, 10000 Zagreb
www.mzoip.hr

Agencija za zaštitu okoliša
Trg maršala Tita 8, 10000 Zagreb
www.azo.hr

Fond za zaštitu okoliša i energetska učinkovitost
Ksaver 208, 10000 Zagreb
www.fzoeu.hr

Regionalna razina

Upravni odjel županije i/ili velikog grada nadležan za zaštitu okoliša

Kakvoća zraka i klimatske promjene

Državna razina

Ministarstvo zaštite okoliša i prirode, Uprava za klimatske aktivnosti, održivi razvoj, zaštitu tla, zraka i mora
Republike Austrije 14, 10000 Zagreb
www.mzoip.hr

Agencija za zaštitu okoliša
Trg maršala Tita 8, 10000 Zagreb
www.azo.hr

Fond za zaštitu okoliša i energetska učinkovitost
Ksaver 208, 10000 Zagreb
www.fzoeu.hr

Regionalna razina

Upravni odjel županije i/ili velikog grada nadležan za zaštitu okoliša

Gospodarenje otpadom

Državna razina

Ministarstvo zaštite okoliša i prirode, Uprava za procjenu utjecaja na okoliš i održivo gospodarenje otpadom

Republike Austrije 14, 10000 Zagreb
www.mzoip.hr

Agencija za zaštitu okoliša
Trg maršala Tita 8, 10000 Zagreb
www.azo.hr

Fond za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost
Ksaver 208, 10000 Zagreb
www.fzoeu.hr

Regionalna razina

Ured državne uprave u županiji

Upravni odjel županije i/ ili velikog grada nadležan za zaštitu okoliša

Literatura

1. Communication from the Commission to the Council, the European parliament, the European economic and social committee and the Committee of the regions: Small, clean and competitive – A programme to help small and medium-sized enterprises comply with environmental legislation (EC, 2007, http://ec.europa.eu/environment/sme/programme/programme_en.htm)
2. European Commission, Communication from the Commission to the European Parliament, the Council, Economic and Social Committee and the Committee of the Regions, Review of the Small Business Act for Europe, Brussels, 23.2.2011. COM (2011) 78 final, http://ec.europa.eu/enterprise/policies/sme/small-business-act/files/sba_review_en.pdf
3. Green Action Plan for SMEs; http://ec.europa.eu/enterprise/policies/sme/public-consultation-green-action-plan/index_en.htm
4. European Commission, Communication from the Commission to the European Parliament, the Council, the European Economic and Social Committee and the Committee of the Regions, Entrepreneurship 2020 Action Plan, Reigniting the entrepreneurial spirit in Europe, Brussels, 9.1.2013., COM (2012) 795 final, <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2012:0795:FIN:EN:PDF>
5. Više informacija je dostupno na: http://www.erasmus-entrepreneurs.eu/index.php#.U_2xtcWSxGY
6. Više informacija dostupno na: <http://een.ec.europa.eu/>
7. Više o mogućnostima sufinanciranja poduzetničkih projekata iz EU fondova na: http://ec.europa.eu/regional_policy/what/future/index_en.cfm
8. npr. Smjernica 7 navodi da zemlje članice trebaju promovirati stvaranje radnih mjesta u svim sektorima i djelatnostima, uključujući i stvaranje „zelenih“ poslova
9. European Commission, Communication from the Commission to the European Parliament, the Council, the European Economic and Social Committee and the Committee of the Regions, Green Employment Initiative: Tapping into the job creation potential of the green economy, Brussels, 2.7.2014., COM (2014) 446 final, <http://ec.europa.eu/transparency/regdoc/rep/1/2014/EN/1-2014-446-EN-F1-1.Pdf>
10. Boromisa, A. (2014). Energetsko poduzetništvo u Hrvatskoj. Dostupno na: http://www.fes.hr/E-books/pdf/Energetsko_poduzetništvo_final2.pdf

Ministarstvo poduzetništva i obrta

Ulica grada Vukovara 78

10000 Zagreb

Tel.: 01 610 61 11

Fax.: 01 610 69 21

provedba@minpo.hr

www.minpo.hr

Središnja agencija za financiranje i ugovaranje programa i projekata Europske unije

Ulica grada Vukovara 284 (objekt C)

10000 Zagreb

Tel.: 01 459 12 45

Fax.: 01 459 10 75

info@safu.hr

www.safu.hr

Poboljšavanje informiranosti hrvatske poslovne zajednice

BIZimpact II

Savska cesta 41/VI kat

10000 Zagreb

Tel.: 01 798 09 82

Fax.: 01 798 09 82

info@bizimpact.hr

www.bizimpact.hr

Za dodatne informacije o EU fondovima posjetite:

www.strukturnifondovi.hr

IRMO

Institut za razvoj i međunarodne odnose
Institute for Development and International Relations